

DU MUSŲ TAUTOS PATRIARKAI

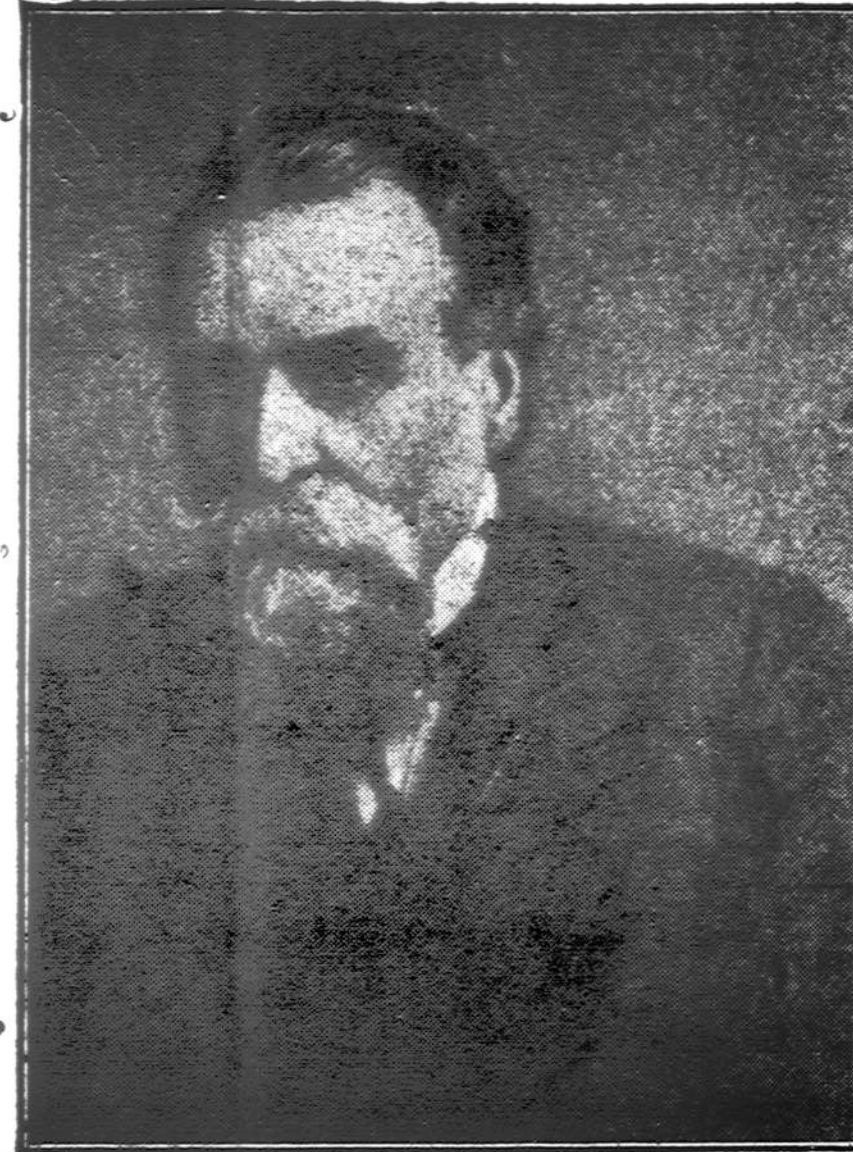
KUN. KAZIMIERAS URBONAVIČIUS,

vienas iš žymiausių mūsų tautos literatų, lietuvių skiepintojų, šiomis dienomis minėjo savo 40 metų kunigavimo sukaktį. Kun. Kazimieras Urbonavičius gimė Lietuvoje, sausio 1 d., 1874. Jis iš pat jaunų dienų buvo linkęs siekti mokslus. 1885 m. įstojo į Mariampolės gimnaziją. Užbaigęs gimnaziją, jautė pašaukimą į kunigus. Kun. Urbonavičiaus tėveliai, būdami labai pamaldūs, nudžiugo, kad jų sūnelis yra pasiryžęs ruoštis Kristaus Vynyan.

1892 m. jaunikaitis Kazimieras įstojo į Seinų seminariją. Seminarijoje jis buvo pavyzdingas ir visų mylimas. Tuo laiku Seinų seminarijoje mokėsi ir buvo artimi jo draugai a. a. Arkivyskupas Jurgis Matulevičius ir Vyskupas P. Bučys. Vasario 7 d., 1897 m. tapo išventintas kunigu.

Pirmiausia vikaru buvo skirtas į Kaimelį, kur išbuvo iki 1901 m. Iš ten iškeltas į lenkų parapiją, kur darbavosi tris metus. Kun. Urbonavičius, atgimstantis Lietuvos pajėga, kviečiamas Amerikos lietuvių kunigų, išgavęs Seinų vyskupystės leidimą, atvyko į Jungtines Valstijas vasario 1, 1905 m. Kiek pabuvęs New Yorke, vyko į Shamokin, Pa., kur klebonavo 4 metus, būtent nuo 1905 iki 1909 m. Kviečiamas Bostono diecezijon, atvyko į Lowell, Mass. ir ten išbuvo 4 metus, nuo 1909 iki 1913 m., kur prikėlė lietuvių iš dvasinio skurdo, pašventino bažnyčią, nupirko kleboniją. Kun. K. Urbonavičiaus gabumus ir sumanumą tuoju pastebėjo J. E. Kardinolas O'Connell, ir sausio 24 d., 1913 m. paskyrė jį klebonu į visai sujurusią, dvasiniai pakrikusią lietuvių parapiją, Montello, Mass. Ten komitetas "valdė" parapiją. Kada kun. K. Urbonavičius nuvyko į Montello, tai komitetas turėjo raktus ir jo neįsileido nei į kleboniją, nei į bažnyčią. Kun. Urbonavičius daug sveikatos ir darbo padėjo, kol atstatė parapiją ir tinkamas vėžes. Tuo laiku Montello buvo lietuvių socialistų centru. Bet kun. Urbonavičiaus ištvermingumas ir sumanumas nugalėjo visas kliūtis. Socialistų centras pakriko; katalikai, pažinę vadą, stojo klebonui ir talką į Montello tapo lietuvių katalikų centru. Ten įvyko pirmas Lietuvos Vyčių organizacijos seimas, ir kun. Urbonavičiaus pastogėje ši jaunimo organizacija padėjo stiprius pamatus savo egzistencijai. Kun. Urbonavičius Montelloj pastatė bažnyčią ir bažnyčias žmonių širdyse.

Vasario 8 d., 1919 m. kun. Kazimieras Urbonavičius tapo paskirtas į Bostono diecezijos didžiausią lietuvių parapiją, So. Bostoną, kur taip pat parapija turėjo daug skolas. Į trumpą laiką išmokėjo parapijos skolą virš \$25,000 ir dar išaugino parapijinės mokyklos fondą iki \$16,000. Taip sunkiai dirbdamas per apie 24 metus susilpnėjo sveikatoje. Kun. V. K. Taškūnas, Norwoodo šv. Jurgio parapijos klebonas, gegužės 18 d., 1929 m. išvyko Lietuvon. Kun. Urbonavičius prašo J. E. Kardinolo O'Connell jį skirti į tą parapiją, kelis kartus mažesnę, negu So. Bostono, kad galėtų nors kiek atsilsėti. Jo Eminencija jo prašymą patenkina. Ten beklebonaudamas 1930 m. suserga ir pasiduoda ligoninėn, kur jam tapo amputuota koja. Išėjęs iš ligoninės, vienas, kad ir mažoje parapijoje, negalėjo klebonauti, o turėti vikarą nebuvo galima. Prašo mūsų vadą Jo Eminencijos visiška atleisti nuo klebonavimo pareigų, ir kviečiamas So. Bostono kleb. kun. P. Virmauskio, grįžta So. Bostonan kaip rezidentas, kur ir dabar tebesidarbuoja. Didesnį savo darbo laiką skiria mūsų išeivijos stiprinimui ir auk-

A. A. DR. JONAS BASANAVIČIUS,

Lietuvos Atgimimo Žadintojas, kurio mirties 10 metinės sukaktuvės minime, (Apie a. a. Dr. J. Basanavičiaus nuopelnus mūsų tautai telpa šiame numery platūs aprašymai).

SEPTYNI SUDEGĘ DEGANČIAME AUTOMOBILIJE

Lake City, Fla. — Čia susimusė trokas su automobiliu. Automobilis užsidegė ir juo važiuavę septyni žmonės sudegė, penki vienos šeimos.

Sovietų S-gos ir Lietuvos vyriausybės atstovai Maskvoje susitarė dėl abiejų valstybių ūkio mainų 1937 m.

SUSTABDYTAS SUSISIEKIMAS SIBIRO GELEŽINKELIAIS

"Morning Post" rašo, kad Sovietų vyriausybė sustabdė tarptautinį civilių susisiekimą Sibiro geležinkeliais, kuriais dabar i Tolimuosius Rytus vežama armija ir amunicija.

Tarptautinis susisiekimas nutrauktas ir pro Pograničnąją bei Vladivostoką. Laikraštis tvirtina, kad Tolimųjų Rytų raudonojo armijos daromi pagrindiniai pergrupavimai ir ji papildoma naujomis, iš Europos siunčiamomis, jėgomis. Esą, paskutinėmis dienomis

is Vladivostoko išsiunčiami visi japonai.

Šitoks sovietų karo vadovybės elgesys Tokio kelią didelio nerimo.

lėjimui per lietuvišką katalikišką spaudą.

Kun. Kazimieras Urbonavičius yra mūsų išeivijos žymiausias literatas — poetas. Jo redakcinių straipsnių puošia kiekvieną "Darbininko" numerį. Jis rašo ir į kitus mūsų laikraščius, ypač jaunimo — studentų ir vyčių organus.

Tai gi mūsų tauta, o ypač išeivija, pažįsta kun. Kazimierą Urbonavičių kaip garbingą ir tikrą Kristaus darbininką, kaip vadą ir literatą.

Šių 40 metų kunigavimo sukaktuvių proga, mes savo garbingą ir mylimą vadą, Kun. Kazimierą Urbonavičių sveikiname ir prašome Aukščiausiojo jį laikyti stiprioje sveikatoje dar ilgus, ilgus metus.

LIETUVOJE MIRTIES BAUSMĘ VYKDYDYS NUODINGOMIS DUJOMIS

Min. Kabinetas priėmė B. St. 15 str. ir Baudž. proc. 963 str. pakeitimą, pagal kurį mirties bausmė bus vykdoma nuodingomis dujomis. Bausmę įvykdant dalyvauja prokuroras, teismo sekretorius, kuris perskaito teismo sprendimą, gydytojas, kalėjimo viršininkas ir kunigas, kuris atlieka paskutinį dvas. patarnavimą. Mirties bausmė nuteistasis įvedamas į hermetišką būstą, į kurį paleidžiamos nuodingos dujos. Ši bausmė vykdoma ne viešai, prie kalėjimo.

Dabar Lietuvoje yra trys mirties bausmės nubaustieji: du Briedžių šeimos žudikai (K. Aukštutis ir Pr. Briedis) ir Smilgių žudikas Poguzinskas. Jų bylos būsiančios aukštesnės teismo instancijose.

PRYČERIS NESAKYS PAMOKSLŲ GAVENIOS METU

Barrington, R. I. — E. piskopalo pryčeris Richard Mortimer Maddox pareiškė spaudai, kad jis gavėnios metu susilaikys nuo sakymo pamokslų savo parapijiečiams. Ir ko tie protestantai neprasi-
muoti spaudoje.

Ispanijos Sukilėliai Bombarduoja Valenciją

ŠV. TĖVAS VAIKŠČIOJA

Vatikanas — Šv. Tėvas Popiežius Pijus XI, kurio vainikavimo 15 metų sukaktį, vasario 12 d. minėjo visas krikščioniškas pasaulis, taip sustiprėjo sveikatoje, kad sekmadienį, vasario 14 d. pasikėlė ir pažengė 4 žingsnius.

UNIJA ATSIŠAUKIA I PREZIDENTĄ

Anderson, Ind. — Per seštadienį čia kilo riaušės tarp auto darbininkų, unijistų ir neunijistų. Dešimts darbininkų šūviais sužeista, vienuolika areštuota už nesilaikymą tvarkos. Mayoras Baldwin iššaukė miliciją, į riaušių vietą, kuri durtuvais numalšino įkaitusius darbininkus. Riaušės kilo po to, kada vienas saliu-
nininkas paleidęs šūvius į unijistus.

Šiame mieste paskelbtas karo stovis. Milicija pūliuoja gatves. Organizuoti darbininkai atsišaukė į prezidentą Roosevelt, prašydami įsakyti atšaukti miliciją, kuri labai trukdo unijistams darbininkams išlaikyti sutartį.

PRANCŪZIJA ĮSPEJA VOKIETIJĄ IR ITALIJĄ

Paryžius, Prancūzija — Premieras Blum įspėja Vokietiją ir Italiją, kad Prancūzija ilgiau nebepakės kišimasi į Ispanijos civilį karą. Taryba remia premiero Blumo nusiteikimą Ispanijos klausimu. Prem. Blum sako, kad jeigu Vokietija ir Italija nesusilaikys nuo teikimo pagalbos Ispanijos sukilėliams, tai Prancūzija imsis karinių jėgų sulaukyti.

POTVYINIAI LOS ANGELES

Los Angeles, Kalifornija — Dėl smarkaus lietaus Los Angeles pietinėje dalyje kilo potvyniai. Keturi šimtai žmonių neteko namų, praneša Amerikos Raudonasis Kryžius.

NORI ATSTEIGTI MONARKIJĄ

Vienna, Austrija — Kanceleris Kurt Schuschnigg viešai išėjo už atsteigimą monarkijos ir prisidėjo su savo valdžios partija prie "Tėvynės Fronto", kuris veda propagandą atstatyti Austrijoje Hapsburg dinastiją. Kanceleris savo kalboje pareiškė, kad monarkijos klausimą piliečiai turės išspręsti konstitucijiniu būdu.

Valencia, Ispanija — Sekmadienį iš karinio laivo paleido šūvius į raudonųjų valdžios dabartinę sostinę. Bombardavimas tęsėsi per 15 minučių. Raudonieji nei negalėjo sužinoti kam tas karinis laivas priklauso. Kada pirmą šūvį paleido į miestą, tai visas šviesas užgesino.

Madridas, Ispanija — Smarkūs mūšiai tęsiasi Madrido pakraščiuose ir prie Valencia vieškelio. Raudonųjų užsienių ministras sako, kad "sukilėliai įsitikinę negalį užimti Madrido karinėmis jėgomis, tai jie dabar nusistatę nukirsti susisiekimą su Madridu ir jo gyventojus numarinti badu".

Raudonųjų karo vadai įspėja savo valdžią, kad dabar yra būtinas reikalingas imtis griežtų priemonių prieš sukilėlius, nes kitaip karas bus pralaimėtas.

SIUVĖJAMS PAKĖLĖ ALGAS 12%

New York — Šeštadienį, vasario 13 d. vyriškų drabužių išdirbėjai pasirašė trims metams sutartį su Amalgamated Clothing Workers of America, pagal kurios 135,000 darbininkų gaus 12% aukštesnes algas, negu kad jie iki šiol gavo. Tai gi per metus gaus \$30,000,000 daugiau. Tai didelis laimėjimas.

70,000 AUTO DARBININKŲ GRĮZO DARBAN

Detroit, Mich. — Pranešama, kad General Motors pirmadienį, vasario 15 d., grąžino darban apie 70,000 darbininkų. Kompanijos viršininkai sako, kad šią savaitę grąžins darban visus 215,000 savo darbininkų. General Motors kompanija ir United Automobile Workers of America kooperuos, kad grįžtant darban tarp darbininkų nekiltų nesupratimai ar riaušės.

PACKARD AUTO KOMPANIJA PAKĖLĖ ALGAS

Detroit, Mich. — Packard Motor kompanija pakėlė algas savo 12,500 darbininkų.

SUDEGĘ 658 MOTERYS IR VAIKAI TEATRE

Tokio, Japonija — Spauda praneša, kad Antung, Manchukuo teatrui užsidegus, sudegė 658 moterys ir vaikai. Tuo metu teatre buvo apie 1500 žmonių. Besigrusdami lauk silpniausiosios sumindžiojo ir paliko liepsnose.

VAŽIUOKITE

LIETUVON

Per

DARBININKO LAIVAKORCIŲ

AGENTŲRA

GREITAS PATARNAVIMAS GERIAUSI LAIVAI

366 W. BROADWAY, SOUTH BOSTON, MASS.

TEL. JUBB/TON 2680.

Tukstantinė Minia Lietuvos Nepriklausomybės Minėjime

Pagerbtas Dr. Jonas Basanavičius

ISNĖSTOS REZOLIUCIJOS PRIEŠ LENKIJĄ DEL PERSEKIOJIMO VILNIEČIŲ

So. Boston, Mass. — Sekmadienį, vasario 14 d. š. m., 2 val. po pietų, Municipal Bldg. svetainėje, South Boston, Mass., vadovybėje A. L. R. K. Federacijos 3 skyriaus, dalyvaujant apie tūkstančių vietos lietuvių, įvyko masinis susirinkimas, kuriame dalyvavo ir vietinis Liet. Legiono Dariaus ir Girėno postas in corpore. Kalbėtojai buvo kun. K. Jenkus, adv. A. Mileris, Dr. kun. J. Starkus ir kun. K. Urbonavičius. Susirinkimo vedėjas

— J. Kumpa. Muzikale programos dalį išpildė Šv. Petro par. didž. choro ansamblis, vadovybėje art. R. Juškos. Vilniaus pasus ir ženklelius pardavinėjo: S. Kavolis, Al. Jakštas, D. Averka, Vl. Jakštas, V. Valatka. Kolektojų pasidarbavo, kuri buvo skirta Vilniaus ir Elmhursto našlaičiams — 17 Algirdo kv. vytytės — Pr. Karlonaitė, Ona Petrušytė, Gen. Zovytytė, M. Matuzaitė, Al. Jakštas, Ona Sandaitė, St. Grišnavičius, Ant. Gaputis, ir Šv. Vincento de Paulio dr. jos nariai — Vl. Jakštas, V. Brazauskas, V. Kalčiūšius. Surinko \$76.02. Tarp smulkesnių aukų buvo ir šios stambesnės — Kun. K. Urbonavičius \$3.00. Po vieną dolerį aukavo: kun. K. Jenkus, Dr. kun. J. Starkus, adv. A.

DAKTARAI

Tel. So. Boston 0623
LIETUVIS DANTISTAS
DR. M. V. CASPER
Arti Municipal Building
525 E. Broadway, S. Boston
Ofiso Valandos
Nuo 9 iki 12 ryte ir nuo 1.30 iki 5 ir nuo 6 iki 8 val. vakare. Ofisas uždarytas savaitės vakarais ir nedėlidienais, taipgi seredomis nuo 12tos dienos uždarytas.
Taipgi nuimu ir X-Ray

Lietuvis Dantistas
DR. S. A. GALVARISKI
(GALINASKAS)
Tel. So. Boston 2300
414 Broadway, So. Boston
Ofiso atdaras nuo 9 iki 12 val. ryto, nuo 1.30 iki 5.30 po pietų ir nuo 6 iki 9 l. vakare. Šventą dieną pagal susitarimą.

Tel. So. Boston 2680
Lietuvis Dantistas
A. L. KAPOČIUS
251 W. Broadway, So. Boston
Ofiso valandos nuo 9 iki 12, nuo 1.30 iki 6 ir nuo 6.30 iki 9 v. v. Seredomis nuo 9 iki 12 v. dienos. Subtomis nuo 9 iki 6 val. vakare. Nedėlidienais nuo 9 iki 12 val. dienos. (pagal sutartį)

Tel. Trowbridge 6330.
JOHN REPSHIS, M. D.
(REPSYS)
LIETUVIS GYDYTOJAS
Ofiso Valandos: 2—4 ir 6—8
278 Harvard Street,
kamp. Inman arti Central Sq.,
Cambridge, Mass.

Mileris, Vl. Jakštas, J. Baltrušiusas, F. Tuleikis, J. Grubinskas, S. Kavolis, D. Genevičienė, J. Dilis, A. Pazarienienė, A. Mazgelis, A. Jankauskas, B. Petruškevičius, P. Galinis, S. Gudaitė, Pr. Razvadauskas, J. Augatis, V. Averka, V. Marsukas, Algarukas, p. Glineckis.

Kalbėtojai — asmenyse: mūsų išeivijos patriarcho Tėvo K. Urbonavičiaus, adv. A. Milerio, Dr. kun. J. Starkaus, kun. K. Jenkaus, plačiai ir nuodugnai išaiškino Lietuvos nepriklausomybės svarbą ir reikšmę, jos atgavimo kovas, tų kovų budintojus. — Dr. J. Basanavičių; dabartinis Vilniaus liet. vargus,

REZOLIUCIJOS

Lietuvių masiniame susirinkime laikytame Vasario 14 d., 1937 m. Municipal Svetainėje, South Boston, Mass., vadovybėje Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos 3 skyriaus, dalyvaujant tūkstantinei vietos lietuvių miniai, turint omenyje nepakenciamą priepaūdą po kurios lietuviai priversti gyventi Vilniaus krašte, išnešta sekanti rezoliucija:

KADANGI, Lietuvos sostinė Vilniaus teritorijoje, kuris buvo smurtu Lenkų užgrobtas spalio 9, 1920, lietuviai yra be pasigailėjimo ir be persto-jimo persekiojami; ir KADANGI, lapkričio 25, 26, 27 ir 28, 1936, naktimis lenkų policija vedė žiaurias ir neteisėtas kratas ir areštavimus lietuvių namuose išgaudindami, įžeidžiamai ir persekiodami lietuvių šeimos narius; ir

KADANGI, laike pastarųjų mėnesių, lenkų valdžios atstovai uždarinėjo tikiybines, mokslo ir kultūros įstaigas, palaikomas Šv. Kazimiero Draugijos, tuomi sudarydami didžiulius moralius ir materialius nuostolius lietuviams Vilniaus krašte; ir KADANGI, lenkų valdininkai saivališkai ir be jokio rimto pamato likvidavo Lietuvių Centro Komitetą, kurio tikslas buvo teikti pašėpą ir mokslą neturintiems lietuviams Vilniaus krašte; ir KADANGI, mokyklos ir knygynai buvo uždaryti ir net našlaičių prieglaudos ir lenkų valdininkų persekiojamos su lenkų žandarų pagalba; ir KADANGI, radio priimtuvai yra konfiskuojami ir atimami iš lietuvių namų, ir lietuvių laikraščiai yra konfiskuojami ir jų redaktoriai areštuojami, baudžiami ir kalinami be bešališko teismo sprendimo; ir KADANGI, Lietuvių kultūrinių, mokslo ir tikiybinių įstaigų viršininkai yra be priežasties areštuojami ir persekiojami, tuomi terorizuojant jų šeimas ir lietuvius Vilniaus krašte abelnai, TODEL, lai būna nutarta, kad mes, Amerikos piliečiai, lietuvių kilmės, reiškiamie savo protestą prieš nežmoniškumą, nepakenciamus ir skaudžius veiksmus lenkų valdžios prieš lietuvius Vilniaus krašte ir vardu žmoniškumo ir teisingumo, kreipiamės į Jungtinių Valstybių Kongresą ir Tautų Sąjungą, kad jie užtartų persekiojamus žmones ir darytų atitinkamus žygius, kad sustabdyti tolimesnius barbariškus ir netolerantingus veiksmus minėtos valdžios; ir TOLIAU NUTARTA, kad nuorašai šios rezoliucijos būtų pasiūsti Jungtinių Valstybių Valstybės Departmentui, Jungtinių Valstybių Senatoriams ir Kongresmanams ir Spaudai.

Jonas Kumpa,
Masinio Susirinkimo Vedėjas.

SUNKIAI SERGA KOMPOZITORIUS MIKAS PETRAUSKAS

Visai lietuvių tautai plačiai žinomas lietuviškos dainos gaivintojas kompozitorius Mikas Petrauskas jau kuris laikas sunkiai serga. Ankščiau jis buvo gydomas namuose, bet paskutiniu metu jo liga labai paastrėjo. Dėl to kompozitorius buvo pervežtas į Kauno karo ligoninę, kurioje jis stropiai gydomas. Jį prižiūrintieji gydytojai, sako, kad pavojaus gyvybei nėra, tačiau liga yra įsisenėjusi ir reikalinga ilgesnio gydymo. Mikas Petrauskas, nors

lenkų persekiojimus ir t. t. Prieš išeinant kalbėti mūsų išeivijos patriarchai Tėvui K. Urbonavičiui, vedėjas nuosirdžiai perstas mūsų Tėvą ir kaip jubiliejatą, minintį 40 metų kunigavimo sukaktuves. Minia sutinka jubiliejatą entuziastingai aplo-dismentais — pagerbia ir kaip KUNIGĄ ir mūsų išeivijos vadą.

Išneštos protesto rezoliucijos prieš lenkų valdžios persekiojimus Vilniaus ir Vilniaus krašto lietuvius.

Milžiniškas — masinis susirinkimas visi kaip vienas pakelia rankas prieš lenkų smurtą Vilniuje. Tai žodis vieningo fronto prieš bendrą priešą. Upas pakilęs. Valio Lietuva! — Rap.

vakaras, kuris įvyks gegužės 2 d. Valdyba.

PADEKA

Vasario 9 d. š. m. įvyko Lietuvos Dukterų draugijos po globa Motinos Švč. mėsėsinis susirinkimas, kur buvo svarstoma įvairūs klausimai. Taipgi išduotas metinio baliaus reportas. Bilius davė draugijai nemažai pelno. Susirinkimas išreiškia viešą padėką aukotojams p. J. Strigūnui ir p. Kohanskienai ir visiems kitiems, kurie kokiū nors būdu prisidėjo, darbu ir atsilankymu. Valdyba.

A. + A. MOTIEJUS ZIMINSKAS,

vasario 10 d. š. m. palaidotas iš Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčios Naujos Kalvarijos kapuose. Šv. mišias prie didžiojo altoriaus atnašavo kun. Jokubas Šlikas, prie šoninių altorių kun. K. Urbonavičius ir kun. P. Juškaitis. Sanktuarijoj meldėsi kun. Doherty iš Šv. Monikos (airių) parapijos.

Laidotuvių pamaldose dalyvavo pilna bažnyčia žmonių.

A. a. Motiejus Ziminskas susižeidę galvą darbe Boston News Bureau, kur jis dirbo per suvirš 12 metų. Jis nemanė, kad tas sužeidimas bus priežastimi mirties. Bet šeštadienį, vasario 6 d. jis pajuto didelį skausmą galvoje. Nuvežtas į Bostono Miesto ligoninę ir ten neatgavęs sąmonės mirė tą pačią dieną.

Paliko dideliame nuliudime motiną p. Ziminskienę, dvi ištekęsias seseris ir gimines. A. a. Motiejus Ziminskas buvo nevedęs.

Ponia Ziminskienė ir jos šeima ir giminės yra dėkingi visiems dalyvavusiems a. a. Motiejaus laidotuviuose.

Lai a. a. Motiejaus vėlė ilsisi ramybėje!

\$100,000 GAISRAS SO. BOSTONE

Pereitą šeštadienį, So. Bostone, Grasselli Chemical Co. Ltd., 300 Congress St. kilo gaisras, kuris padarė 100,000 nuostolių. Nuo degančių chemikalų susidarė pavojus gyvybei 10,000 žmonių. Trys gaisrininkai begesindami apdegė ir nuvežti ligoninėn.

ČEVERYKŲ DARBININKAI REIKALAUJA PAKELTI ALGAS

Boston, Mass. — William B. Mahon, United Shoe ir Leather Workers unijos organizatorius pranešė, kad unija reikalauja, kad čeverykų industrijos savininkai pakeltų darbininkams algas 15 nuosimčių.

PRIGERĖ DU BEGELBĖ DAMI KITUS

Billerica, Mass. — Šeštadienį, vasario 13 d., po pietų du vyrai begelbėdami vaikus įlūžusius ant Nuttings ežero prigėrė. Vaikus išgelbėjo, bet patys nebegalėjo išsigelbėti.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO AKTAS

Lietuvos Taryba savo posėdy vasario 16 dieną, 1918 m., vienbalsiai nutarė kreiptis į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybes šiuo pareiškimu:

Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamos pripažintą tautų apsisprendimo teise ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo mėn. 18—23 d., 1917 metais, SKELBIA ATSTATANTI NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVOS VALSTYBĘ SU SOSTINE VILNIUJE ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

Drauge Lietuvos Taryba pareiškia, kad LIETUVOS VALSTYBĖS PAMATUS IR JOS SANTYKIUS SU KITOMIS VALSTYBĖMIS PRIVALO GALUTINAI NUSTATYTI SEIMAS, demokratinio būdu visų jos gyventojų išrinktas.

Vilnius, vasario 16 d., 1918 m.

LIETUVOS TARYBOS NARIAI:

Dr. J. Basanavičius, K. Bizauskas, M. Biržiška, S. Banaitis, P. Dovydaitis, St. Kairys, P. Klimas, D. Malinauskas, V. Mironas, St. Narutavičius, A. Petrulis, Dr. J. Šaulys, K. Šaulys, J. Šernas, A. Stulginskis, A. Smetona, S. Smilgevičius, J. Staugaitis, J. Vailokaitis, J. Vileišis.

MUZIKAS JUŠKA PARSIVEŽE UOŠVĮ SLAUGYTI

Mirus a. a. P. Labeskie-ni Hartforde, pp. R. ir M. Juškai parsivežė į savo namus sergantį, suparalyžuotą tėvelį, p. K. Labeską į savo namus. Tai gražus ir krikščioniškas darbas. P-nas Labeskas yra ponios Juškienės tėvelis. Muzikas Rapolas ir Marijona Juškai gyvena 98 Tonawanda St., Dorchester.

MIRĖ BOSTONO MOKYKLŲ VIRŠININKAS

Pereitą penktadienį mirė Dr. Patrick T. Campbell, Bostono Mokyklų viršininkas. Palaidotas iškilmingai iš Šv. Kryžiaus katedros St. Joseph's kapuose, pirmadienį, vasario 15 dieną.

SOVIETAI SAUGOJA TROCKĮ

Very Rev. Louis J. Gallagher, S. J., Boston College prezidentas, kalbėdamas Kolegijos alumnams apie Rusiją ir komunizmą, pareiškė, kad sovietų valdžia ir Stalinas saugoja Trockio gyvybę, nes jis yra genijus militaristuose.

veiksmuose. Kilus karui su Japonija ar kita valstybe, sako kun. Gallagher, Trockis būtų pakviestas vadovauti raudonajai armijai.

So. Boston, Mass. — Balandžio 10 d., Lietuvių salėje, E ir Silver gatvių, S. Širdies dr. ja rengia balių ir šokių. Visi kviečiami atsilankyti.

Si draugija taipgi turės metinį pikniką, liepos 13 d., Munchback Park, Rosendale. Prašome kitų draugijų tą dieną piknikų nerengti, bet visas dalyvauti šiame piknike.

JUOKELIAI

Irgi Taupumas

Jonas sutikęs savo bičiulį Kazį žiemos kurorte klausia:

— Juk tu sakeisi turįs šiemet susispausti, taupyti.

— Aš tai jau, matai, ir pradėjau. Atvykau vienas, be žmonos.

Profesionalai, biznieriiai, pramonininkai, kurie skelbiai "Darbininke" tikrai verti skaitytojų paramos.

Lietuvos 19 Metų Nepriklausomybės

Apvaikščiojimas

Rengia So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugija

SEREDOJ, VASARIO-FEB. 17, 1937, 7:30 v. vak.

LIETUVIŲ SVETAINĖJE

E ir Silver Sts., South Boston, Mass.

Visi Bostono ir apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti. Bus geri kalbėtojai, dainos ir muzika. Įžanga veltui.

Cambridge Bottling Co. Inc.

Išdirbame pirmos rūšies visokius minkštus gėrimus (Tonic). Pristatome į krautuves, piknikus, balius ir į visokius parengimus. Krautuvėse visomet reikalaukite tonico su ženklu ant leibelio BERSHIRE BEVERAGES. Taipgi turime ir Alaus Agentūrą. Reikale kreipkitės

CAMBRIDGE BOTTLING CO. INC.

4—6 Berkshire St., Cambridge, Mass.

Tel. TROWbridge 8374

Savininkai: Jonas Malinauskas, Jokubas Puzinas, Juozapas F. Smilga.

ISSIRENDAVOJA du flatai. Vienas 4 kamb. kitas 3 kambarių. Renda nebrangi. Ateikite pamatyti, 1488 Columbia Rd., So. Boston, Mass.

TYRAS BIČIŲ MEDUS

Jei kas norite valgyti tyro bičių medaus, galite jo gauti "Darbininke". Kvorta medaus sveria 3 svarus; kainuoja tik 7c.

JUOZAS M. DILIS

LAIKRODININKAS

Parduodu įvairiausios rūšies auksinius ir sidabrinus daiktus. Taipgi ir pataisau.

366 W. Broadway
So. Boston, Mass.

MUZIKAS

RAPOLAS JUŠKA

Moko muzikos, piano ir dainavimo. Speciales pamokas duoda vaikams.

Adresas:

98 Tonawanda St.
Dorchester, Mass.
Tel. COLUMbia 8053

PLAUKŲ SLINKIMAS

Slinkimas, Plaukams ir Nieštėjimas yra priežastis plikimo. Mano Vacuum Process, Electric Vibrassage Pagelbės atgauti plaukus.

Pasitark su manim. Veltui išbandymas.

Dr. Grady, 327 Tremont St. Boston, Mass.

Valandos: Antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais 10—12 ryte, 2—5, 7—8 vakare; sekmdieniais 10—12 tiktal.

L St. LIQUOR STORE

Parduodam geriausius įvairių rūšių TONIKĄ, DEGTINĘ, ALŲ ir VYNĄ.

Visokiose Italijos: Bonkoms, Gorčiais ir Bačkomis. Visų U. S. firmų užsienio, pasirinktias didžiausias ir įvairiausias. POKILIAM, VESTUVĖMS, NAMUOSE VAISĖMS ir BALIAM. Specialiai kainos sumazinos. Pristatom greitai ir veltui. Atddaras nuo 8 ryto iki 11 vak.

Pašaukit SOU-th Boston 4147
Pas J. STRIGUNĄ
195 LST., SO. BOSTON, MASS.

GRABORIAI

S. BARASEVIČIUS IR SŪNŪS

SENIAUSIAS SIOS VALSTYBĖS LIETUVIŲ GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS

TURI NOTARO TEISES
254 W. Broadway, So. Boston
Tel. So. Boston 2590
113 Ames St., Brockton, Mass.
Tel. Brockton 390
Gyven. vieta: 838 Dorchester Ave.
Tel. Columbia 2537

JOSEPH W. CASPER

(KASPERAS)

Lietuvis Graborius ir Balsamuotojas

TURI NOTARO TEISES
494 East Broadway
South Boston, Mass.
Tel. SOU Boston 1437
Residence: 153 W. 7th St.
Tel. SOU Boston 3990
Patarnavimas Dieną ir Naktį

Tel. South Boston 0815

D. A. ZALETSKAS

Graborius - Balsamuotojas

Patarnavimas dieną ir naktį

Funeral Home ir Res.

564 East Broadway,
So. Boston, Mass.

P. J. AKUNEVIČIUS IR SUNUS

GRABORIUS - UNDERTAKER

Geriausias Patarnavimas Laidotuviuose.

258 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

Telefonas South Boston 4486.

BROCKTONO OFISAS:

16-18 Intervale Street,

Tel. Brockton 4110

Montello, Mass.

Iš Skulptoriaus Petro Rimšos Parodos Boston, Mass.

Medalijonas: Vilnius su ja. Užmigęs sapnavęs į data 1323 — 1923 sukur- tas skulptoriaus P. Rimšos, atminčiai 600 metų sukakčiai paminėti nuo Vilniaus įkūrimo. Pirmoje medalijono — A — pusėje karžygiškas paveikslas, Vilniaus įkūrėjo, Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino. Antroje — B — pusėje Vilniaus reginys su aukštai iškilusiu Gedimino pilies bokštu ir jo viršūneje ant aukšto stiebo plėvėsuojančia vėliava. Reginyje virš miesto įrašyta „Vilnius Lietuvos sostinė“. Žemiau matosi Vytis, Vilniaus Bazilikos, Šv. Kazimiero koplyčios išorinio ornamanto rėmuose. Šis Vyties ženklas Želgiovskiui smurtu užgrobus Vilnių tapo išplėstas ir įstatytas lenkų valdžios (Srodkovos Litvos) ženklas.

Viešpataujant L. D. K. Gedinui, Lietuvoje atsirado daug didesnių miestų, pilių su tvirtai įtaisytomis sustiprinimais. Vieną tokią pilį pastatė Gediminas prie Trakų ežero. Gedinui labai patiko gražios tarpkalnės apie Vilnių, labai tinkamos gintis. Ant vieno kalno, kur susibėga Vilnys (Vileikos) upelis su Nerimi, Gedininas pastatė tvirtą pilį ir perkėlė tenai savo sostinę. Netrukus aplinkui išaugo didelis miestas Vilnius, ir nuo to laiko tapo pirmuoju Lietuvos miestu, Lietuvos sostine.

Medalijonas: — Vilnius 1323 ir Vilnius 1920. Pirmoje — A — medalijono pusėje atvaizduojamas padavimas „Gedimino Sėdėnė“. Padavimas — legenda nusakoma apie gimusia pirmutinę mintį — įsteigimo Vilniaus, būtent: kar- tą Gediminas išvykęs medžioti Vilnelės ir Neries pakraščiais suvėluoja sugrįžti į namus ir viename kalne, apaugusiais ąžuolais ir klevais, apsinakvo-

ja. Užmigęs sapnavęs įspūdingą sapną. Jis matęs milžinišką geležinį vilką, kuris baisiai staugęs ir staugimo garsas atrodė lyg šimto vilkų staugimas. Nubudęs Gediminas išpū- džio apimtas nuvyko pas Krivių Krivaitį (vyriausiąjį tuomet Lietuvos dvasiškį) ir jam papasakojo ką sapnavęs. Krivių Krivaitis jam išaiškines, kad kalnas, kuriame geležinis vilkas stovėjo, tai bus įkurtas toje vietoje didelis miestas, gi jo staugimas, tai to miesto garbės garsumas sieks po visą pasaulį. Ir štai Gediminas įkuria Vilniaus miestą ir jo piliis ligi šių dienų pažymi Lietuvos praeities galin- gumą, o mums primena, kad stiprybės ieškotume, žilgo senovėje.

Medalijono turinys vaiz- džiai išsėmia tą, ko mes ir raštu negalime parašyti ir žodžiu išreikšti. Medalijo- no apskritimą ir visą Vil- niaus reginį puošia ąžuolo (galybės ženklas) lapai, viršuje aukštai patekėjusi saulė, apačioje Vytis. Vir- šuj užrašas Vilnius 1323, žemiau milžiniško Vilko kojų įrašas „Taip Gedininas Sapnavo“.

Antroje medalijono — B — pusėje pažymi 1920 m., — Želgiovskijada. Šioje pu- sėje jau nebe ąžuolo lapai puošia Vilniaus reginį, bet usnys (skurdas ir var- gas), ir nebe saulė šviečia, bet apytamsis mėnuo ir nakties paukščiai (šikšno- sparniai) skraido. Čia jau nebe geležinis vilkas prana- šauja Vilniaus garbę, be dešioji (kiaulė) pa- kėlusį šnipą, lenkiškais or- denais apsikąsiusi, plė- ūia Lietuvos trispalvę nuo Gedimino pilies bokšto stiebo. Apačioje jau nebe Vilniaus Vyčio ženklas, bet Želgiovskio Vilniui duotas ženklas. Įrašas skamba: „Taip Gediminas nesapnavo“.

(Bus daugiau)

Katalikiškų Draugijų, Kuopų Ir Veikėjų Dėmesiai!

A. L. R. K. Naujosios Anglijos Seimelis įvyks va- sario 22 d., 1937 m., Šv. Kazimiero parapijos salėje, 41 Providence St., Worcester, Mass. Prašome gerb. draugijų, kuopų ir veikėjų išrinkti atstovus į seimelį ir pagaminti įnešimus.

L. R. K. F. N. A. Apskričio Valdyba:

Kun. Pr. V. Strakauskas, Dvasios Vadas,
A. Zaveckas, Pirmininkas,
B. Jakutis, Sekretorius.

DRAUGIJŲ VALDYBŲ ADRESAI

LIETUVOS DUKTERŲ DR. JOS PO GLOBA MOTINOS ŠVČ.

Pirmininkė — Eva Marksienė,
625 E. 8th St., So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 1298
Vice-pirm. — Ona Janikienė,
1428 Columbia Rd., So. Boston, Mass.
Prot. Rašt. — Bronė Cunienė,
29 Gould St., W. Roxbury, Mass.
Tel. PAR 1864-W
Fin. Rašt. — Marijona Markonitė,
29 Whipple Ave., Roslindale, Mass.
Tel. Parkway 0558-W
Išdėmink — Ona Stanulaitė,
105 West 6th St., So. Boston, Mass.
Tvarkdarė — Ona Mizgirdienė,
1512 Columbia Rd., So. Boston, Mass.
Kasos Globėja — Ona Stanulienė,
443 E. 7th St., So. Boston, Mass.
Draugija savo susirinkimus laiko kas antrą utarainį mėnesio.

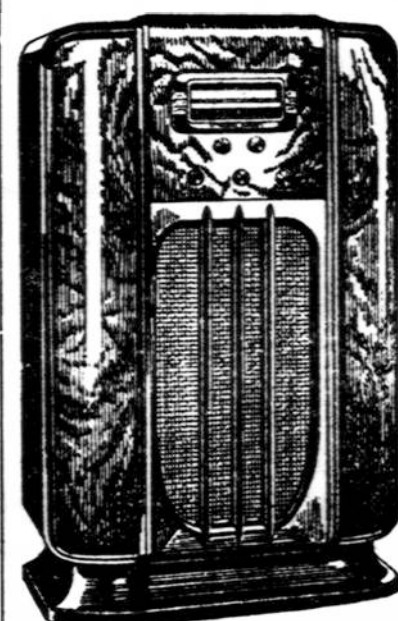
SV. JONO EV. BL. PAŠALPINĖ DRAUGIJOS VALDYBA

Pirmininkas Juozas Švagždytis,
601 6th St., So. Boston, Mass.
Vice-Pirm. Albinas Neviera,
16 Winfield St., So. Boston, Mass.
Prot. Rašt. Jonas Gilneckis,
5 Thomas Pl., So. Boston, Mass.
Fin. Rašt. Aleksandras Ivaška,
1514 Columbia Rd., So. Boston, Mass.
Išdėminkas Pranas Tuleikis,
109 Bowen St., So. Boston, Mass.
Maršalka Jonas Zaikis,
7 Winfield St., So. Boston, Mass.
Draugija laiko susirinkimus kas tre- čią nedėdienį kiekvieno mėnesio 2 val. po pietų, Parapijos salėje, 49 E. 7th St., So. Boston, Mass.
7:30 val. vakare, pabažnytinėj av- talnėj.
Visais draugijos reikalais kreiptis pas protokolų raštinką.

ISIGYKITE DABAR!

Gražiausį Pasaulyje Radio

GENERAL ELECTRIC
Focused Tone Radio

MODELIS E — 155

TURI 15 METALINIŲ TUBŲ

Colorama Dial, Automatic Fre- quency Control, Personalizer, Sil- ent Tuning, Sentry Box, Sliding- rule Tuning Scale, 15-inch Stabili- zed Dynamic Speaker, Music- Speech Control, Bass and Treble Compensation, Tuning Range: U. S. Weather Reports, Standard Broad- casts, International Short-wave, Police Calls, Amateurs, Aviation Reports, Ultra-Short-wave, Two- way Police Communication, Experi- mental Broadcasts, Automatic Volume Control, Thirty-five watts output.

Cabinet: This Classical-modern Console Cabinet is thoroughly cus- tom in design and character of materials. The front panel, of carefully matched American hutt walnut veneer, rolls gracefully over the cabinet top. Solid walnut grille. The finish is in two-tone walnut. Handrubbed to a satin-like lustre.

Modelis E - 155
\$195.00

Išgyk vieną iš gražiausių ir puikiausių radio, kuriuo naudodamas sužinosi visus pasaulio žinias, išgirsti puikiausių koncertų ir muzikos. Nelaik nieko — nusipirk šandien!

UNION ELECTRICAL SUPPLY CO. INC.

92 HIGH STREET, BOSTON, MASS.
SAMUEL KAUFMAN, Prez. ir Kasininkas.
Telefonas Liberty 2337

IVAIRIOS ŽINIOS

VISAS PASAULIS DOMISI VILNIAUS BYLA

Paskutiniuoju metu, kai lenkai žiauriausiu būdu pradėjo smaugti Vilniaus krašte lietuvius, naikinti lietuviškas kultūros ir mokslo įstaigas, Vilniaus reikalas vėl plačiai skamba per visą žemės rutulį.

Visų kraštų pilietikos ir kultūros vyrai į Kauną kasdien siunčia šimtus laiškų, kuriuose prašo teisingos informacijos apie šiandieninę Vilniaus kraš- to padėtį, nes tąja infor- macija kurią jiems duoda lenkai, jie netiki ir mato kad ji yra persunkta me- lais, šmeižtais ir lietuvių tautos koliojimu. Šiuos laiškus daugiausia gauna Vilniaus vadavimo sąjun- ga. Jie plaukia ne tik iš Europos valstybių, bet siunčiami iš Japonijos, Ki- nijos, Persijos, net Aus- tralijos ir Afrikos. Tarp kitų, Vilniaus vadavimo sąjunga neseniai gavo Persijos susisiekimo mi- nisterio Kazem Saffari laišką, kuriame prašoma informacinių leidinių apie Lietuvą ir Vilniaus bylą.

Iš viso pereitais metais tokio turinio laiškų Vil- niaus vadavimo sąjunga gavo kelis tūkstančius. I visus laiškus pasiunčiama reikalingos informacijos ir teisingai išdėstomas Vilniaus reikalas. Tsb.

ISPANIJOS KOMUNISTŲ ŠETONISKA NEAPY- KANTA PRIEŠ KATALI- KUS

Salamanaca, Ispanija — Nors nepilnos, bet pati- krinančios žinios apie ko- munistų šetoniškus darbus stebina visą civilizuo- tą pasaulį. Paminėti tik keletą įvykių bus gana supras- ti jų neapykantą prieš katali- kų Bažnyčią ir Dievą.

Constantinos mieste ko- munistai užtikto vieną vy- rą su moterimi namuose kalbant poteries, tuojau ant vietos juos sušaudė. Heriberto Castello Alva- rez, studentas, buvo nu- šautas, nes jo brolis buvo nacionalistų kariuomenė- je. Kitas senas vyras buvo sušaudytas, nes komunis- tai sužinojo, kad jo sūnus yra kunigas.

La Campana miestely, komunistai buvo vedami moters, vardu, Velarde Caraballo. Kada jie suži- nojo, kad nacionalistų ka- riuomenė artėja, jie pirm pabėgant nutarė visus be- laisvius išžudyti. Moteris ragino vyrus padėti ka- lėjimą, o ji pati jau turėjo atsinešus gazolino tam- tikslui. Visi kaliniai buvo

išvaryti į kiemą ir sušau- dyti. Paskui apipilti gazo- linu ir jų lavonai sudegin- ti. Bėgdami iš to miestelio komunistai privertė visas mergaites ir moteris eiti sykiu su jais. Koks jų bu- vo likimas, nežinoma.

Campillos miestely, Hue- lva provincijoje, komunis- tai išvedę kalinius į kiemą visus sušaudė. Už kelių minučių du iš nelaimingu- jų dar buvo gyvi, tai ko- munistai nusprendė galą jiems padaryti. Į vieną jie iš tolo mėtė durtuvus, o kitam tarp kojų įdėjo bombą ir uždegė...

Lora Del Rio miestely komunistų darbui tikrai buvo velniški. Anksti rytą jie išvesdavo daug nelai- mingųjų į kapines ir tenai priversdavo juos iškasti didelę duobę. Kada duobė buvo iškasta, tada juos sušaudydavo ir suversda- vo į ją. Labai dažnai ko- munistai tyčia šaudavo nelaimingiesiems į kojas taip, kad jie suversti į duobę kęstų baisiausias kančias. Vienus jų dar gy- vus užversdavo žemėmis, kitus palikdavo pusgyvius kančiose.

Palma Del Rio miestely komunistai išžudė 40 žmo- nių, iš jų Dona Blanca, 62 metų amžiaus našlė, bai- siausiai buvo nužudyta. Keletas vyrų, vedami vie- nos moters, atėjo į našlės namus. Moteris tuojau nu- draskė drabužius nuo se- nutės našlės ir vienas vy- ras ją išniekino. Paskui jai liepė apsirengti ir eiti į Pena Flora. Senutė kla- sė ir darė kai buvo įsaky- ta. Bet vos tik išėjo iš na- mų tuojau buvo pašauta. Paskui jie užrišo jai ant kaklo akmenį ir nuvilkę į- metė ją į upę.

Tai tik keletas faktų. Tūkstančiai piktadarybių yra papildyta. Ir jie sa- kosi kovoją už žmonių lai- svę ir demokratiją...

TROCKIS SUTINKAS GRĮŽTI RUSIJON

New York — Praneša- ma, kad Meksikoje Trockis saugo gerai ginkluota po- licija. Trockis pareiškęs, kad jis sutiktų grįžti į Ru- siją ir pasiduoti teismui, jeigu tik jam būtų užtik- rinta, kad teismas bus su- darytas bešališkas ir jam būtų leista laisvai kalbėti ir įrodyti, jog jis su visais tais jam primetamais ka- ltimais ir nuteistaisiais nieko bendra neturėjęs.

Trockis Maskvos komu- nistų bylas vadina "tero- ro bylos". Jis tokias bylas pranašavęs 8 metai atgal. Maskvos bylos esą GPU ir Stalino valdžios fabri- kacija.

Mokėti minti naują gy- venimo taką ir prasmingai įgyvendinti savo talentus, tai kiekvieno didžioji iš- minties brangenybė.

Prašome Atsilyginti

Daugelio "Darbininko" skaitytojų ir LDS narių "Darbininko" prenumerata pasibaigė gruodžio mėne- syje arba pradžioje sausio. Taigi prašome kaip "Dar- bininko" skaitytojų, taip ir LDS narių prisijusti savo duokles už laikraštį "Darbininką".

"Darbininko" Adm.

Vasario 16 Diena Basanavičiaus Ir Vilniaus Žaizda

(Pradžią 4 pusl.)

O Ambasadorių Kon- ferencija kaip tik į tą Lie- tuvos sąlygą neatsižūrė- jo, ją nutylėjo ir jos neiš- pildė. Nepildant sąlygos, savaime ir pats pasiūly- mas atpuola. Čia tai yra vėl kitas Ambasadorių Konferencijos kovo mėn. 15 d. nutarimo silpnumas. Kada tas Ambasadorių Konferencijos nutarimas buvo praneštas Tautų Są- jungos Tarybai, tai Tary- ba, išklausiusi pranešėjo (p. Hymans) raportą ir Lietuvos delegato parei- škimą, "jokios savo nuomo- nės nebepareiškę, nes jo- kios rezoliucijos nebuvo patiekta". Tokiu būdu Lie- tuvių - Lenkų ginčas dėl Vilniaus, kiek tai liečia Tautų Sąjungą, paliktas atviras. To ginčo pagrin- de, kaip matėme, yra šie trys žvniausi faktai: Vil- niaus okupacija sulaužant Suvalkų Sutartį, Tautų Sąjungos Tarybos rezoliu- cija iš 1922 m. sausio mėn. 13 d. ir Ambasadorių Konferencijos nutarimas iš 1923 m. kovo mėn. 15 d., priešingas anai Tautų Są- jungos rezoliucijai. Yra todėl aišku, kad Lietuvos tikslai Vilniaus krašte yra neabejotinai paremti tarp- tautine teise. Tos teisės Lietuva negali išsižadėti.

Iš kitos pusės, kaip ne- sistengtų lenkai pridengti Vilniaus okupaciją legalu- mo skraiste, ji vis vien pa- silieka paprasta okupaci- ja. Vilniaus žaizda negyja,

ji dar pablogėjo pastaru- ju laiku, kai lenkai pradė- jo urmu griauti lietuviš- kas mokyklas ir draugijas Vilniaus krašte, — iki šiol išviso panaikindami net 725 ne politines, bet gry- nai kultūrinės organizaci- jas. Jei ištikro lenkai no- rėtų tik normalių (diplo- matinių ir konsuliariinių) santykių užmezgimo su Lietuva, tai sveikas protas jiems nepatartų taip dary- ti. Tat kyla rimtas klausim- mas: ko gi ištikrųjų lenkai nori? Politikos įvykių ste- bėtojai nurodinėja, kad lenkai, nors geografiniai imant jaučiasi esą "tarp- kujo ir priekalo", betgi šiuo tarpu jaučiasi gana tvirtai: nes pavojus iš ru- sų pusės sumažėjęs dėl lenkų sutarties su pran- cūzais, gi pavojus iš vo- kiečių pusės sumažėjęs dėl lenkų sutarties su vo- tiečiais. Todėl dabar len- kams esanti gera proga į Lietuvą paspausti ir iš- gauti Vilniaus okupacijos "rėrimą". Lietuvių-len- kų santykių prasmė da- barties momentu gali būti šitaip apibudinta: lenkai labai norėtų "jėms nesa- ma Vilniaus klausimą" li- kviduoti ir užmegsti nor- malius (?) santykius, — lietuviai gi iš kitos pusės irgi nesisalina normalių santykių su Lenkija, bet jie geidžia tikrai normalių santykių, kurie galimi tik- tai per "esamo Vilniaus klausimo" teisingą iš- sprendimą.

BROCKERT'S ALE

IŠ KRANO IR BUTELIUOSE!

Jei nori atsigerti skanaus alaus ar ale, atėję į tavernus ar restoranus prašykite BROCKERT'S. Dabar galima gauti Bro- cker't's nevien iš krano, bet ir buteliuose.

Brockert's ALE

Telefonas
Worcester, 5-4334

81 Lafayette St.,
Worcester, Mass.

BOSTONO APIELINKES BROCKERT'S ir CREMO ALAUS Pardavė- jas ir Distributorius CHARLES WAYSHVILLE, pristato alų baltams, restoranams ir aludėms. Saunkite: Ded. 1731.

VALGOMUJŲ DAIKTŲ KRAUTUVĖS

Pirkti pas biznierių mėsą, vaisius, daržoves ir kitokius daik- tus, kurie skelbiasi "Darbininke" apsimoka, nes jie parduoda švie- žius produktus ir maloniai patarnauja. Nuėję į bilę kurią krautuvę pasakykite, kad jų skelbimą matėte "Darbininke".

POVILAS BUSHMANAS

48 Crescent Avenue,
Telephone Columbia 6702

29 Savin Hill Avenue,
DORCHESTER, MASS.

45 Hampden St.,
Tel. HIGHLANDS 4855
ROXBURY, MASS.

PERKINS SQ.

CASH MARKET

Povilas Baltrušiusas, sav.
490 Broadway, Tel. SOU 3120

K. ŠIDLAUSKAS

918 E. Broadway
Tel. SOUTH Boston 9367
Pristatau Ice-Creamą ir užkan- džius piknikams ir visokiems parengimams.

DARBININKAS

(THE WORKER)

Published every Tuesday and Friday except Holidays such as New Year, Good Friday, Memorial Day, Independence Day, Labor Day, Thanksgiving and Christmas

by SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 3, 1917, authorized on July 12, 1918

SUBSCRIPTION RATES: PRENUMERATOS KAINA:

Domestic yearly	\$4.00	Amerikoje metams	\$4.00
Foreign yearly	\$5.00	Užsieny metams	\$5.00
Domestic once per week yearly	\$2.00	Vieną kart savaitėje metams	\$2.00
Foreign once per week yearly	\$2.50	Užsieny 1 kart savaitėje metams	\$2.50

DARBININKAS

366 West Broadway South Boston, Mass.
Telephone SOUTH Boston 2680

Nepriklausoma Lietuva

Sukako jau 19 metų, kai Lietuvos pasišventę sūnūs nusprendė, kad atėjo laikas atstatyti savo tėvynę ir visiškai atsipalaiduoti nuo slavų globos. Turėdami tai omenyje, jis paskelbė Lietuvą esant savystoviai ir nepriklausoma valstybe. Tam paskelbimui paremti jie neturėjo nė valdžios aparato, nė finansų, nė militarinės pajėgos, bet už jų pečių stovėjo visos tautos pasirijimas, kuri nors karo nualinta ir medžiaginiai beveik sunaikinta, vienok dvasiniai buvo labai pakilusi ir rįžtinga. Du milžinai — Rusija ir Vokietija, tarp savęs mirtinai besigrumdami, išaikvojo savo pajėgas ir gulėjo bejėgiai. Lietuva taip pat vos gyvutėlė, stoji vieno ant kojų, ir mirtinai sužeisti milžinai nepajėgė pastatyti kliučių jos nepriklausomybei. Ne tai, kad jie ne būtų darę pastangų lietuvių sąjudžiui nuslopinti. Kaip tik priešingai, bolševikų ir bermontininkų didžiulės armijos įsibrovė į Lietuvos sienas, užėmė miestus ir miestelius, plėšė ir degino ir smarkiai kovojo prieš mūsų savanorius, kurie skubotai susiorganizavę į nedidelius būrius, drąsiai ėjo ginti tėvų žemę. Atsirado dar naujas priešas — Lenkija, pasirijusi visiškai Lietuvą pavergti. Visi trys puolė ją beveik tuo pačiu laiku, bet Lietuvai rudo savyje tiek spēkų, narsos ir gajumo, kad visus neprietelius išvarė lauk. Tai garbingiausias laikotarpis jos gyvenime, ir mes ne be išdidumo tai minime.

Praslinko 19 metų, ir Lietuvos nepriklausoma valstybė padarė stebėtiną pažangą apšvietoje, administracinėje tvarkoje ir ypačiai krašto apgynimo reikale. Lietuvos kariuomenė budri, narsi ir gerai pasirengusi. Jos aviacija geriausia visoje Pabaltijoje. Lietuviai gerai žino, kad jų nepriklausomybė stovi kaulu gerklėje gobšiams kaimynams. Jie atsimeina, kad savo laisvę brangiai pirkto, tai dar brangiau ją parduos. Bet apie laisvės pardavimą jie nė kalbėti nenori, nes mano ją išlaikyti. „Laisvės ragavę, jungo nevilksim“, — sako lietuvių tauta.

Basanavičius Lietuvos Atsigimimo Žadintojas

Su Lietuvos nepriklausomybe tampriai susirišusi Basanavičiaus asmenybė. Jis teisėtai pripažintas laisvosios Lietuvos tėvu. Ilgas ir erkščiais nuklotas buvo Basanavičiui kelias tautą į laisvę įvesti. Sunkiausias uždavinys tai išjudinti tautinį lietuvių susipratimą. To darbo jis ėmėsi dar nuo studentavimo laikų. Tautinės lietuvių sąvokos tada kaip ir nebuvo. Intelektistuose rateliuose visur viešpatavo lenkų kalba. Tik retkarčiais buvo išskirčių — inteligentų vartojančių lietuvių kalbą ir net mėginusių lietuviškai rašyti. Ir jauną Basanavičių paveikė Bartininkų klebonas kun. Narkevičius, kurs jau rašinėjo lietuviškus eilėraščius. Sykį stojęs į lietuvišką dirvą, Basanavičius jau neiškrypo ir buvo ištikimas lietuviybei visą gyvenimą.

1883 m. pradėjo leisti „Aušrą“, prie jos susispietė visos lietuvių pajėgos. Tai buvo tikras lietuvių tautinio susipratimo prielaidas. „Aušros“ tikslas buvo grynai kultūrinis. Jokių politiškių aspiracijų ji ne puoselėjo. Jai daugiausia rūpėjo du dalykai: supažindinti lietuvių su garbinga jų praeitimi ir iškelti lietuvių kalbos senumą, turtingumą ir grožį ir padaryti ją kultūringa ir literatinę. Tuo atžvilgiu Basanavičius vaidino vadovaujančią rolę, daug rašydamas apie Lietuvos pilis ir iškasenas. Jis taip pat mėgino įrodyti, kad lietuviai giminingi senoviskajai trakų tautai. Basanavičius nebuvo nė istorikas nė kalbininkas, tik labai apsišvietęs daktaras, taigi jo tyrinėjimai apie Trakiją grynai mokslinės vertės neturi, bet parodo jo tėvynės meilę, neilstatą darbštumą ir nesutramdomą norą koaukščiausiai iškelti lietuvių tautą.

„Aušra“ tegyveno 3 metus. 1886 m. sustojo ėjusi dėl trūkumo lėšų, bet ji labai daug naudos atnešė lietuvių tautai. Po jos sekė nauji laikraščiai: „Varpas“ ir „Ūkininkas“. Ir prie jų Basanavičius uoliai darbovosi, bet jau džiaugėsi susilaukęs jaunos kartos darbuotojų, kaip Kudirka, Vaičaitis ir kitų „Aušros“ išjudintų lietuvių inteligentų. Užleidęs jiems publicisti-

GEN. VINCAS GRIGALIUNAS-GLOVACKIS, pasižymėjęs kovose dėl Lietuvos Nepriklausomybės, ypač kovose su Rusijos bolševikais.

Teisingumas Ir Meilė

Šiais pasaulinio sąjudžio laikais socialinis klausimas yra labai aktualus. Katalikams reikia budėti ir daugiau dirbti socialinėje srityje.

Cia paduosime iš „P. G.“ ką tuo klausimu yra pasakęs J. E. Vyskupas Palta-rokas. Garb. Ganytojas sako:

„Darbininkai neturi ko valgyti, šiltai apsirengti, neturi jokių turtų, o komunistų agentai vilioja juos viltimi ateityje. Bolševizmo, komunizmo bakterijų kalėjimais, teismais, įstatymais neišnaikinsime. Parodykite daugiau artimo meilės ir krikščioniško teisingumo, remkite socialinę globą.“

Toliau apie teisingumą ir meilę „P. G.“ cituoja Jo Ekscelencijos VI ganytojišką raštą, kuriame tarp ko kito sako:

„Teisybė pati viena nesusitaikins kovojančių klasių. Teisingumas, nors ir pirmoji santaikos sąlyga, tačiau žmonių tarp savęs neįjungia; veikiau skiria, nes sako: Čia baigiasi mano dirva, ten tavo laukas prasideda; va — ežia; neperark!“

Teisingumas šalta dorybė. Ji nurodo, kas mano, kas tavo. Jinai sako: Savo nepaleisk, kito nenorėk; šito neliesk, nusikraus, mokėsi baidą, eisi kalėjimais... Teisybė nesako: Gyvenkime broliškai, padėkime vienas kitam, kai vargas ką pripašaus.

Teisingumas nevienija širdžių. Jei tau kitas atiduoda kas tau priklauso, tai neįjunti jokio dėkingumo, nes sakai sau: Turėjo duoti, kitaip darydamas būtų blogas žmogus; būčiau privertęs jį gražinti... Bet kai nelaimėje ateina tau kas su pagalba, tada pavergia tavo širdį, nes matai, kad tave myli.

Teisybė neįstengs visko

koj vietą, Basanavičius vis dėlto nenuilstamai darbuojasi, kol nepasiekia to savo tikslo apie kurį nuo jaunų dienų svajojo — nepriklausomos Lietuvos. Ir dėkingi sūnūs, minėdami tėvynės laisvės sukaktį, pamini taip pat ir garbingą jos žadintoją.

padaryti, nes nemokės taip žemės turtų padalyti, kad kiekvienas turėtų tiek, kiek jam reikalinga, ir būtų aprūpintas ligoje, nelaimėse. Per daug įvairus žmogaus likimas, kad ribotu savo protu galėtumėm visa pramatyti. Gyvenimas turėtų būti tvarkingas teisybe ir meile.

Tiesa, įstatymai gali su mažinti tarpą, kursai skiria turtingą nuo vargšų; bet dažnai esti, kad žmonės, ar tai savo kalte, ar dėl netikėtų smūgių, įpuola skurdan; iš jo tegalimus gelsbėti jautrioji artimo širdis. Nuoširdi meilė švelnina teisybės griežtumą. Taip, anot Psalmėninko: „Pasigailėjimas ir ištikimybė susitinka; teisybė ir ramybė bučiuojasi“ (84, 11).

Tikroji ramybė daugiau pareina nuo meilės, kaip nuo teisingumo. Visuomenėje negalima visiškai pašalinti neturto, nes yra blogos valios žmonių, kurie patys save stumia vargan, ir be kaltės nesyki staugios nelaimės kai ką perbloškia. Dėl to Kristus yra pasakęs: „Beturčių jūs visuomet turite su savim“ (Mt. 26, 11).

Bet skurdas netaip plačiai bujotų, jei žmonės turėtų daugiau meilės ir teisybės. Į tuos santykius, kuriuose šiandien gyvename, atvedė mus tai, kad pamiršome Viešpaties įsakymą: „Mylėk savo artimą, kaip patsai save“. „Nedaryk to kitam, kas tau nemiela“.

Mūsų laikais yra skriaudų, šauklančių dangaus keršto. Nors nežinau, kaip būtų sakoma, tačiau nebus geriau, kol žmogės neturės gailestingumo ir teisingumo, kol kiekvienas napanorės atiduoti kitam, kas jam priklauso, kol nepasirys mažinti kitų skurdo, kol nejaus daugiau

širdies artimui.

Didžiausias priekaištas, kurs daromas žmogui, tai kad jis beširdis, šaltas, kaip ledas, kietas, it akmuo. Žmonių širdims suminkštinti, reikia turėti atmerkias akis kitų skurdui, matyti kas aplink darosi. Nenugręžkit akių nuo žmonių, prisidengusių šikarmalais, žiūrėkit į veidus, išblyškusius nuo skurdo, įdubusius skruostus iš bado.

Neužsikimškite ausų degavimams nusiminusių gimdytojų, kurie nebežino, kaip išmaitinti skaitlingesnę šeimynėlę; įsiklausykite į vaikų aimanavimus, kuriems kartais stinga net juodos duonos plutos. Paklausykite sielvartavimų ligonio, kurs purvinoje lūšnojė dūsta, iš niekur negaudamas pagalbos.

Ypač turtingiesiems būtina susiartinti su neturteliais; be to niekad neturės supratimo, kiek širdį veriančio vargo yra žmonėse, nes „sotus alkano nenumano“. Kiekvienas žmogus turėtų jausti, ką kitam skauda, kad, kiek galėdamas, nuramintų aimanuojantį. Nėra nė vieno žmogaus, kurs negalėtų koku nors būdu artimui padėti, jei turi širdies, mato ir girdi, ko kitam stinga.

Kiekvienas, jei tik turi geros valios, ar jis ūkininkas, ar darbininkas, ar ponas, ar tarnas, ar kunigas, ar valdininkas, pradedant mažiausio valsčiaus viršaičiu, baigiant vyriausybės atstovais, turi prisidėti prie to, kad nebūtų nei vieno naudotojo, nei vieno naudojamo, kad būtų pašalintos pirmos neteisybės, o paskui žiūrėk, kur dar yra vietos gailestingumui.

Niekam neleista raminti savęs gailestingais darbais, kurie tam sykiui gydo žaizdas, bet nenaikina ligos priežasties. Tai ypač turėtų atminti visuomenės viršūnės, žinodamos priežodį, kad „teisybė kelia tautą“ (14, 34); jų pareiga, kad teisingumas visiems lygiai būtų taikomas, kad būtų apsaugota netiktai nuosavybė, bet ir pragyvenimas, sveikata, darbo pajėga, nedarbas būtų globojamas...“ Taip kalba Garb. Ganytojas.

Socialinis klausimas istorijoje yra permanentiškas, quasi amžinas. V. J. Kristus yra pasakęs:

„Vargšų savo tarpe visada turėsite“.

Tuo mūsų Išganytojas priminė, kad Jė sekėjai visada turės socialinių problemų ir karitatyvinių rūpesčių bei pareigų ir kad krikščioniškoji artimo meilė niekuomet (kol istorija pėreis į metaistoriją) nenustos savo aktualumo. Taigi aišku, — kas nereaguoja į aktualiąsias neteisības, tas vertas bausmės kartu su tos neteisybės darytojais.

Istorikų Ed. Meyer'io ir Th. Mommsen'o teigimų, socialinių klasių kovų ir revoliucinių sąjudžių būta atikinėje Graikijoje ir Romoje. Iš L. Karsavino „Eu-

Vasario 16 Diena Basanavičiaus Ir Vilniaus Žaizda

(Lietuvos Pasiuntinybės Žinios)

Washington, D. C. — Šių metų vasario 16 diena yra Lietuvos Respublikos nepriklausomybės 19 metų sukakties diena. Džiaugsmingai minėdami tą brangią lietuvių tautai sukaktį, drauge privalome pagerbti ir Dr. Jono Basanavičiaus 10 metų mirties sukaktį. Basanavičiaus vardas amžinai minėtinas, nes jis tampriai surištas su lietuvių tautinio atgijimo laikais, Aušra, lietuviškos spaudos laisvės atgavimu, Didžiojo Vilniaus Seimu. Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo akte Basanavičiaus parašas padėtas pirmoje vietoje. Lietuvos atgimimo patrijarkas pastaraisiais savo gyvenimo metais gyveno ir dirbo Vilniuje. Vilniuje jis mirė ir ten tebėra palaidotas. Amžinoji Lietuvos sostinė Vilnius dėl Basanavičiaus kapo tapo mums dar brangesnis. Nors Vilniaus tebėra svetimoje valdžioje, bet neįveikiami amžini siūlai riša Vilnių su laisva lietuvių valstybe su milijonais lietuviškų širdžių, tat ir takas vedas prie Basanavičiaus kapo niekad ne užžels.

Teisybės ir teisės užgrydyta lietuvių tautos valia Vilniaus neišsižadėti yra jau gerai žinoma netik patiesiems okupantams, bet ir visam pasauliui. Vilniaus okupacijai jau netrukus sukaks 17 metų, o betgi Vilniaus klausimo išsprendimas dar net nenumatomas. Kodėl? Todėl, kad Vilniaus klausimo teisingas išsprendimo kelias tėra tik vienas: pagerbiant išniekintą teisybę ir atitaisant pamintą teisę. Čia karas nereikalingas ir Lietuvos kultūros istorijos

matyt, kad revoliucinių sąjudžių apščiai būta ir viduramžiais. Taigi klasinės kovos dėl socialinės teisybės nėra naujųjų laikų socialistų ar marksistų išradimas. Kol bus socialinio neteisingumo, tol bus ir socialinio revoliucionizmo.

Be krikščioniškos artimo meilės negalima įgyvendinti socialinio teisingumo. Teisingumas be meilės yra šalta jėga, o socialiniam gyvenimui reikia ne tik teisybės, bet ir meilės šilumos. Artimo meilės atžvilgiu toli gražu ne visi katalikai ir ne visada yra idealinė aukštumo, bet su ateistišku komunizmu ir fašizmu dar blogiau: ten artimo meilė ne tik nesudaro principo, bet dar jos vietą išstatoma klasinė ir nacionalinė neapykanta, jokių atžvilgių nėra ir negali būti socialinio gyvenimo šildytoja, o tuo tarpu gyvas žmogus privalo gyvo žmogaus meilės ir užuojautos, o šitų gyvenimo jėgų šaltinis yra tik krikščionybė.

Lenkai dažnai vartoja dar tokį argumentą: būk Lietuvos vyriausybė savo laiku pati buvo prašiusi, kad Alijantai nustatytų Lenkijos rubežius. Taip, Lietuvos vyriausybė buvo panašų pasiūlymą patiekusi, tik tas pasiūlymas buvo su sąlyga, kad būtų atsižūrėta į Lenkijos iškilmingą pasižadėjimą, pareiktą Suvalkų sutartyje.

tuva tuo keliu neina. Čia reikalinga geros valios, geros kaimynystės įvertinimo, politinės tolregystės: vienu žodžiu, normalių lietuvių - lenkų santykių atsiradimas galimas tikrai tada, kai lenkai atsisakys nuo lietuvių naikimo politikos ir sugrįš prie Suvalkų sutarties vykdymo.

Lietuva visados buvo ir yra pasiryžusi tuo taikos keliu eiti. Bet lenkai, dėja, tebeina į priešingą pusę. Lenkijos nusistatymas Vilniaus klausime yra, matomai, toks, kad jie skaito Vilniaus klausimą esant galutinai išspręstą jų naudai. Tą savo nusistatymą jie remia pačių Vilniaus krašto posesijos (savo rankose turėjimo) faktų, Ambasadorių Konferencijos 1923 m. kovo mėn. 15 d. nutarimu ir, žinoma, savo kariška galybe. Bet tie lenkų argumentai vis vien nepadarą juodą baltu. Ambasadorių Konferencijos nutarimą Lietuva užprotestavo ir tas nutarimas liko vienpusišku aktu, kuris tarptautinio mokslo šviesoje nesudaro užtektinai legalaus pagrindo, nulemenčio Vilniaus priklausomybę: tas Ambasadorių Konferencijos nutarimas, turįs tikslo nustatyti permanentišką tarpe Lietuvos ir Lenkijos sieną, yra priešingas Tautų Sąjungos Tarybos tebegaliojančiam nutarimui iš 1922 metų sausio mėn. 13 d., kuris taip skamba: „Taryba negali pripažinti išsprendimą (solution) ginčo, patiekto Tautų Sąjungai vieno jos narių, jei tas ginčas būtų išspręstas neatsižvelgiant į Tarybos rekomendaciją arba be abiejų ginčo dalyvaujančių pusių sutikimo“. Kadangi Tautų Sąjungos Taryba yra aukštesnė įstaiga negu Ambasadorių Konferencija, tai minėtasis Ambasadorių Konferencijos nutarimas negali viršyti ano Tautų Sąjungos Tarybos nutarimo. Profesorius A. De Lapradelle, tarptautinės teisės autoritetas, nuodugnai visą klausimą ištyręs, priėjo tokios išvados: „Teisės ir teisybės atžvilgiu Ambasadorių Konferencijos nutarimas iš 1923 m. kovo mėn. 15 d. neturi pagrindo“. Todėl, nors lenkai ir tvirtina, kad Vilniaus klausimas yra išspręstas jų naudai, Vilniaus buvimas lenkų rankose tebėra betgi grynas okupacijos aktas.

Lenkai dažnai vartoja dar tokį argumentą: būk Lietuvos vyriausybė savo laiku pati buvo prašiusi, kad Alijantai nustatytų Lenkijos rubežius. Taip, Lietuvos vyriausybė buvo panašų pasiūlymą patiekusi, tik tas pasiūlymas buvo su sąlyga, kad būtų atsižūrėta į Lenkijos iškilmingą pasižadėjimą, pareiktą Suvalkų sutartyje.

(Tęsinys 2 pusl.)

Kova Dėl Lietuvos Laisvės

Šiandien suėjo jau 19 metų, kaip visam pasauli skamba Lietuvos Respublikos vardas. Kas gi tą respubliką sukūrė? Lietuviai! Bet kurie lietuviai ir kaip?

Didieji mūsų vadai Gediminas, Kęstutis ir Vytautas Didysis buvo sukūrę didžiąją Lietuvos kunigaikštystę, kurios krantus plovė Baltijos ir Juodųjų jūrų bangos. Bet susirišusi unija su lenkais ir netekusi gabių vadų, lietuvių tauta prarado laisvę ir nugrimzdė verginės gėmės. Skaitytojai žino, kokiais žiaurumais rusai stengėsi naikinti mūsų tautą. O per didįjį karą Lietuvą užgrobė vokiečiai savo žiaurumais pralenkę net rusus ir ne bereikalo vienas vokiečių generolas pareiškė, kad po 50 metų neliks nei Lietuvos vardo! Bet kuo blogiau buvo lietuviams gyventi, tuo labiau augo ir stiprėjo laisvės troškimas!

Patriotiškoji Amerikos lietuvių visuomenė siuntė pašalpą dėl karo nukentėjusiems lietuviams ir reikalavo Lietuvai laisvės iš Santarvės ir net per Vašingtoną. Keli šimtai tūkstančių lietuvių Rusijoje organizavosi savišalpos ir švietimo sumetimais, o po monarchijos panaikinimo — ir politiniais tikslais. Daug kilnių pastangų pareiškta: įvyko daug suvažiavimų, kurie reikalavo laisvės Lietuvai, ir buvo suorganizuota jau net 5 atskiri lietuvių batalijonai, raitininkų divizionas ir lauko ligoninė Lietuvon vykti ir savo valstybei atsteigti! Bet — deja — įsigalėjęs bolševizmas privertė tuos jaunus lietuvių pulkus pakrikti, o kokią gi laisvę Rusijos valdžia galėjo suteikti Lietuvai, kurią vokiečiai pasigrobė? Svarbiausios pastangos pasireiškė pačioje Lietuvoje ir kaip tik Vilniuje!

Karui nukamavus vokiečius, 1917 m. lietuvių veikėjai mūsų sostinėje sudarė komitetą (A. Smetona, J. Šaulys, M. Biržiška, kun. Stankevičius ir P. Klimas), kuriam pavedė sušaukti Lietuvos Konferenciją. Ši konferencija įvyko 1917 m. rugsėjo 18—22 dd. Vilniuje; joje dalyvavo 214 atstovų iš įvairių vietų ir įvairių srovių. Svarbiausias jos nutarimas buvo šis: "Kad Lietuva galėtų laisvai plėtotis, turi būti sukurta nepriklausoma Lietuvos valstybė, demokratiniais principais sutvarkyta, prisilaikanti etnografinių sienų, su ekonomijos reikalaujama korektyvais. Mažumoms garantuojamos kultūros teisės. Vilniuje sušaukta Konstituantą turės nustatyti valstybės pamatus ir santykius su kitomis valstybėmis". Konferencija išrinko Lietuvos Tarybą iš 20 žmonių. Prezidiumą sudarė: pirmininkas A. Smetona, 1

vicep. dr. J. Šaulys, 2 vicepirmininkas kun. (dabar vyskupas) J. Staugaitis, gen. sekr. J. Šernas. Vadovaudamasi viso Lietuvos krašto valia ir parinkusi momentą, ši Taryba 1918 m. vasario 16 d. paskelbė Lietuvos Nepriklausomybę. Tai buvo tik svarbus politinis žygis, kuris laisvės kraštui dar nesuteikė, o vokiečių žandarai dar labiau ėmė dūkti. Betgi tai buvo pagrindas, kuriuo L. Taryba rėmėsi tolimesniuose savo žygiuose. Vokietijos kaizeris tik po šį savaitę patvirtino tą nepriklausomybę, bet reikalavo, kad Lietuva įeity į karą, mity, finansų konvenciją ir, darydama uniją su Prūsija, išsirinktų Vilhelmą savo karalium! Sakė, kad galingas ir turtingas karalius ir jo rūmai tuo būdu nereikės lietuviams išlaikyti. Liet. Taryba neturėjo nei pinigų, nei ginkluotos jėgos, todėl turėjo skaitytis su valdovais. Vok. kat. partijos vadai siūlė nedidelį katalikų kunigaikštuką Urachą, kuris kaip antrasis Lietuvos karalius pasivadintų Mindaugu 2-ju. Jis net pradėjo mokytis lietuvių kalbos. Bet jam neteko užimti Lietuvos sostas, nes L. Tarybos išmintis ir drąsus žygiai išvedė Lietuvą laisvės tiesiu keliu.

Lietuvos Nepriklausomybei didelės kliūtis statė net vokiečiai, bet ir lenkai. Teko kovoti su lenkais ne tik politinėje dirvoje, bet ir bažnytinėje. Tarybos rūpesčiais Vilniaus vyskupu 1918 m. gruodžio mėn. liko didis lietuvis ganytojas J. Matulevičius. Bet ir tuo metu Lietuva dar nesilaikė laisvės. O lietuvių delegacijai nebuvo leista net neoficialiai dalyvauti Versalio taikos konferencijoje! Štai, koks buvo demokratų Santarvės valstybių demokratiškumas ir teisingumas, nežiūrėnt to, kiek memorandumų siuntinėjo Lietuvos, Amerikos, Rusijos, Šveicarijos lietuviai ir jų biurai! Buvo aišku, kad lietuviams reikalinga prie to viso dar ir reali ir reikšmingiausia — ginkluota jėga.

Karo pabaigoje nuvertusi kaizerį Vokietija ėmė irti ir silpnėti. Lietuviams atėjo tinkamiausia progatuo pasinaudoti. Liet. Taryba 1918 m. lapkričio 11 d. sudarė laikinąją Lietuvos vyriausybę — A. Voldevaro kabinetą. Pradžioje ši vyriausybė manė, kad Lietuva su nieku nekariaus ir dėl to, girdi, nei vienas kaimynas neturėtų jos puliti. Atrodė, kad, vokiečiams išeinant, pakaks steigti savo miliciją sienoms saugoti, o vidaus tvarkai prižiūrėti — policiją. Bet gyvenamas momentas ko kito reikalavo. Bolševikuojančios vokiečių kareivių tarybos ėmė derėtis su rusais, dėl Lie-

GEN. SILVESTRAS ŽUKAUSKAS.

buvęs Lietuvos Vyriausiuoju Karo Vadu. Jis keletą kartų buvo pasitraukęs iš vadovybės, bet kilus svarbiems susirėmimams su Lietuvos priešais, jis vėl buvo kviečiamas paimti vadovybę, ir jis su savo armija visuomet sutriuškina vo priešų kariuomenę.

tuvos "atidavimo". 1918 m. lapkr. 1 d. Liet. Taryba buvo pavedusi karininkui Grigaliūnui - Glovackiui (dabar atsargos generoliui) organizuoti savanorių 1-jam pulkui. Gruodžio 10 d. vokiečiai atidavė Minską bolševikams, kurių kariuomenė gruodžio 28 d. užėmė liniją Smurgainis - Švenčionys - Zarasai. Atsitraukiančių vokiečių pėdomis rusai slinko į Lietuvą.

Lietuvai jau nereikėjo smarkiai veikti ir ruošti neįsileisti senų valdovų rusų, nežiūrėnt, ar jie komunistai, ar monarchistai, ar demokratų. 1918 m. lapkr. 23 d. išleistas 1-asis sakymas Lietuvos kariuomenei. 1-jo pulko vadu paskirtas pulkininkas leit. Galvydis - Bikauskas (dabar ats. gen.). Gruodžio 7 d. šiame pulke jau buvo 33 karininkai ir 59 kareiviai. Jaunas pulkelis gruodžio 18 d. perkeltas į Alytų. Lietuvos vyriausybė persikėlė Kaunan. 1919 m. sausio 5 d. rusai paėmė niekeno neginamą Vilnių ir žygiavo toliau, Kauno link.

1918 m. gruod. 30 d. Lietuvos vyriausybė gavo iš Vokietijos 100 mil. markių paskolą, kuri panaudota daugiausia ginklams pirkti. 1-asis pulkas buvo steigiamas Alytuje, 2-asis Kaune ir gudų pulkas Gardine. 1919 m. sausio 15 d. Lietuvos vyr. bė paskelbė karininkų ir puskarininkų mobilizaciją, o savanoriai šimtais plaukė iš miestų ir miestelių.

1919 m. vasario pradžioje bolševikų kariuomenė užėmė didelę Lietuvos dalį: Kuršėnai - Šiauliai - Baisogala - Ramyga - Siesikiai - Žasliai - Jėznas - Varėna; pasiekė net Telšius. Lietuvių savanorių kuopos, karui dar neparengtos, pastojė kelią ir prasidėjo karas su didesniu ir geriau ginkluotu

priešu, kuriam Vilniuje vadovavo Kapsuko vėdamas būrelis išgamtų, Maskvos komisarių įsakymu. Pirmos kautynės privertė rusus rimtai skaitytis su lietuvių narsumu ir atkaklumu, kurį lietuvių savanoriai pareiškė kautynėse ties Kėdainiais, Šėta, Ramyga, Krekenava, Ukmerge, Daugais. Kovo 5 d. pradėta imti naujokai (mobilizuoti). Nuo 1919 m. gegužės mėn. Lietuvos kariuomenė pradėjo jau planingą puolimą, nors tuomet turėjo dar tik apie 5000 pėstininkų, 200 raitininkų, 10 patrankų (armotų) ir kelis lėktuvus. Lietuviai smarkiai puolė ir paima Penevėžį. Šis žygis įkvėpė jaunutei mūsų kariuomenei didelį pasitikėjimą savim. Toliau puldama, Lietuvos kariuomenė sėkmingai veja priešą Daugpilio link, ir jau 1919 m. rugsėjo mėn. Lietuva liko išvadota iš rusų!

Šiam karui dar nepasibaigus, Žemaitijon įsiveržė stipri ir nepaprastai ginkluota Bermonto - Aivalovo vokiečių - rusų kariuomenė, kuri ėmė plėsti gyventojus ir nužudė daug lietuvių. Atkelta iš rusų fronto dalis mūsų kariuomenės 1919 m. lapkr. 18—20 dd. sumušė naują priešą ties Radviliškiu ir paėmė didelį karo grobį — daug ginklų! Šiame kare puikiai pasirodė ir mūsų šauliai (partizanai).

Tuo pačiu laiku kariaujant prieš rusus, tarp lietuvių ir lenkų nebuvo nesusipratimų, susieriant ginklais. Lenkai 1919 m. pasiskubino pirmi užimti Vilniaus kraštą, į kurį rusai vėl įėjo 1920 m. vasarą, vydamiesi lenkus net ligi Varšuvos. 1920 m. liepos 12 d. Lietuva pasirašė taikos sutartį su Rusija. Nusivijus lenkus, rusų kariuomenė išėjo iš Vilniaus krašto, kurį mūsų kariuomenė užėmė rugpjūčio mėn. ir atvadavo Su-

valkus. Lietuvos teritorija jau visa buvo savo kariuomenės atvaduota ir saugoma. Mūsų jėgas tuomet sudarė jau 10 pėstininkų pulkų, 1 raitininkų pulkas, apie 40 patrankų ir pora tuzinų lėktuvų.

Prancūzų vadovaujami lenkai atsigriebė, ėmė puliti rusus ir 1920 m. rugspabaigoje skverbts į mūsų kariuomenės pozicijas. Lietuviams nenorint, prasideda kautynės su lenkais, jau 3-ias karas. Santarvė mėgino taikinti, bet lenkai to nepasė. Jau ankstyvesnių karų nuvarginta mūsų kariuomenė Suvalkiuje turėjo didelių nuostolių. Bet netrukus pertvarkyta ji sumušė lenkus ties Širvintais ir Giedraičiais ir buvo Santarvės su laikyta jau visai netoli Vilniaus! Amerikiečiai niekad nesupras, ką tuomet jautė Lietuvos kariuomenė! Bet šią skriaudą atitaisys Lietuvos jaunimas, kai išmuš Vilniaus vadavimo 12-ji valanda!

Mūsų kariuomenė atnešė Lietuvai laisvę kruvinu keliu: 2.611 karininkų ir kareivių paliko karo lauko kapuose, 1.175 išliejo savo kraujo (tarp jų ir aš dviem atvejais), o 154 vyrai liko be akių, be kojų arba be rankų — pačioje jaunatvėje. Malonu pažymėti, kad tose kovose dalyvavo arba Lietuvos kariuomenėje per Nepriklausomybės karą savanoriais tarnavo ir būrelis amerikiečių.

Lietuvos Tarybai veikiant Vilniuje, kol dar nebuvo Lietuvos kariuomenės, lietuviai nevaldė dar nei vieno valsčiaus! Tik šiai ginkluotajai mūsų jėgai sudarant sieną, už jos nugaros buvo galima steigti valstybės aparatus: valdžią, teismus, savivaldybę, mokyklas, banką, biznio įstaigas, ėmė rūkti fabrikai ir atsigavo ūkiai. Bet atgaivintos Lietuvos

valstybės dar nebuvo pripažinusi nei viena senoji valstybė, išskiriant Vokietiją, kuri vistiek statė įvairias kliūtis. Nieko negelbėjo nei visi aukščiau minėti lietuvių memorandumai, nei Nepriklausomybės paskelbimas, nei pats Lietuvos valstybės atsteigimo faktas. Nustebusios kitos tautos tik žiūrėjo, kaip lietuvių savanorių kariuomenė augo ir vijo priešus iš savo krašto. 1919 m. kovo 15 d. Lietuvos atvyko Amerikos maitinimo komisija, o kovo 19 d. prancūzai pirmi atsiuntė savo karinę misiją, paskiau ir kitos valstybės. Tai jau buvo oficialūs kitų valstybių santykiai su Lietuva. Tie delegatai labai akyliai stebėjo ir sekė atgimstančios Lietuvos veiksmus ir žygius.

Pulkininkas V. Skorupskis man pasakojo, kad 1919 m. jo vadovaujamam 1-me pėstininkų pulke lankėsi prancūzų, amerikų, anglų karo misijos, net buvo italų, japonų, ispanų ir portugalų karininkų. Tie karininkai nesijautė svečiai, bet tiesiog egzaminavo pulko vadą ir vyresnius pulko karininkus, duodami įvairius karius ir strategiškų klausimus žemėlapyje. Jie apžiūrėdavo net lauko sargybas fronte. Tie kitataučiai tuo būdu įsitikino, kad Lietuvos kariuomenė turi gabių ir gerai apie kariavimą nusimanančių vadų, gali susiraminti su svetima kariuomene ir net laimėti. Taigi, svetimos valstybės labai sekė ypač mūsų kariuomenės žygius.

Steig. Seimui susirinkus 1920 m. geg. 15 d., tik Vokietija ir Rusija buvo pripažinusios Lietuvą "de facto" ir "de jure". 1920 m. liepos 4 d. ir Lenkija pripažino Lietuvą. 1921 m. pradžioje didžiosios valstybės pripažino Latviją ir Estiją, o Lietuvą pripažino tik 1922 m. liepos 13 d., t. y., tik 8 mėnesiams praėjus po to, kai Lietuva įstojo į Tautų Sąjungą. Amerika pripažino tiktai gavusi milijono lietuvių prašymą! Popiežius pripažino 1922 m. pabaigoje. Lenkai trukdė tam ir rūpinosi, kad nebūtų laisvos Lietuvos.

Taigi, matome, kad svetimos valstybės su Lietuva pradėjo rimčiau skaitytis tik po to, kai jaunutė Lietuvos kariuomenė pati nugalėjo tris priešus, ir jos pripažino jau 2—3 metų amžiaus Lietuvos Respubliką, kuri ir be jų pripažinimų neblogai gyvavo. 19 metų patyrimas ir nepaprasta kūryba šiandien žymiai sustiprino Lietuvą kariškai ir ekonomiškai. Lietuva gražiai gyvuoja ir gyvuos!

Kap. P. Jurgėla.

VALGIŲ GAMINIMAS

Ką tik išėjo iš spaudos Valgių Gaminimo Knyga, kurioje yra daugybė receptų — nurodymų kaip skaniai ir ekonomiškai pagaminti valgius. Taipgi šioje knygoje nurodo kaip galima pasigaminti iš įvairių valgių vyną. Jos kaina tik \$1.00. Knyga turi 223 puslapius.

GAVENIA

Pasninkas

Visiems geriems katalikams gavėnia primena pasninko reikalą. Seniau rasdavo tokių, kurių samprotavimas, jog pasninkas esąs sveikatai kenksmingas. Ir kad išpasninkauti suvis be valgių būtų keturiasdešimt dienų ir nakčių esą negalima. Airys McSweeney ir vienas rusas išbuvo be valgių apie septyniadesimtis parų tik po biskip vanden gerdamas. Nemažai būtyruolių, kurie labai mažai tevalgydavo, o gavėnios laike visai be valgių užsilaikydavo. Jie išgyveno ilgus metus. Šiais laikais jau mažai kas bemaž to, kad pasninkas sveikatai kenksmingas. Gydytojai tvirtina, kad daugia žmonių miršta iš persivargymo, nekaip iš pasninko.

Bažnyčia mokina, kad kūno pusės daugiausia paeina nuodėmių. Delto ir įsako mums bent per gavėnią pavarginti savą kūną pasninku.

Protingas pasninkas netik ką nieko sveikatai kenkia, bet dar žmog sveikesniu padaro. Žmogus privalo tiek valgyti kad gyventų, o ne gyventų, kad valgytų.

Atgailą daryti už praskaltimus negana melstis ašaras lieti, prašyti Dievo pagalbos, bet reikia būti naiprispausti savo kūnui pasninku. Išganytojas pasakė, kad kaip kurios piktos dvasios tik per pasninką tegalimos iš žmogaus ivaryti. Save pergalėti, s valdyti nėra kito būdo kaip tik pasninkas. Saugyvenimą pataisyti, blogus papročius pamesti irgi kitaip negalėsi, kaip t pasninkaudamas, save pšimarydamas. Paklausti mane, kurie nori Diev tarnauti ir vienkart savą kūnui pataikauti. Jie atakiai atsakys, kad tai nesiderinamas dalykas. K nas tuoj sielą į pražūtį nves. Nes niekas neg dviem ponams tarnauti pasakė Kristus. Kad Dvui ištikimi būtume priviome pasninkauti.

BAISŲ ŽIEMOS IR ŠAČIŲ PADARINIAI

Siuo metu Balkanų valstybėse spirgina šalčiai siaučia sniego pusn. Bulgarijoje nuo sniego sniū žuvo penki žmonės vėtros Philipopolyje išlėžę šimtus elektros laistulpų ir miestas buvo ilkęs kurį laiką be švies. Kadangi toje vietoje daug fabrikų, tai jie bus sustabdyti, nes nebebus elektros energijos. Vidiniuose Balkanuose esanti Sevljevo miestelis k laiką buvo visai sniego versas ir atskirtas nuo visos pasaulio. Panašio dėtis buvo ir Gabrovo miestelyje. Mažesnių nelaimių dėl šalčių ir sniego buvo visoje, ypač Balkanų gretimų kraštų vietų.

KAS GIRDĖTI LIETUVIŲ KOLONIJOSE

ORGANIZUOJASI VILNIAUS DARBUI

Marquette Park, Chicago, Ill. — Sausio 22 dieną naujausioje Chicagos lietuvių kolonijoje, Marquette Parke, parapijos sveikinimo įvykyje, gražus Vilniaus parengimas, gražios prakalbos. Vietos klebonas kun. A. Baltutis tą dieną pakvietė šiuo metu Marquette Parke gyvenančių svečių iš Lietuvos V. Uždavinį. Susirinko nemažai klausytojų ir žymenių vietos lietuvių, kaip dr. A. G. Rakauskas, red. L. Šimutis, vice red. Ig. Sakalas, P. Čižauskas, J. Mickeliūnas, Kal. Kirienė, dainininkė E. Rakauskienė, importierius Rakštys ir kiti.

Pirmas kalbėjo kun. A. Baltutis, nupasakodamas vilniečių vargus ir primindamas reikalingą amerikiečių pagalbą kovojantiems vilniečiams. Jis šiais žodžiais pristatė kalbėti svečią V. Uždavinį, kuris nepaprastai gražiai nusiteikęs, savo ilgoje, gražiai pajairintoje kalboje nupasakojo Vilniaus krašto lietuvių gyvenimą, išskėlė mintis dėl Vilniaus atvadavimo galimybės, pats stipriai tikėjimu pareikšdamas, kad Vilniaus atgavimas yra netolimos ateities faktas, kad sunkumai, kuriuos tenka Vilniaus fronte pakelti, artimu laiku bus nugalėti, kad Vilniaus krašto atvadavimas yra visos lietuvių tautos reikalas, vistiek kur lietuviai begyventų: Vilniuje, Kaune, Chicagoje, Buenos Aires ar kur kitur. Nei vienas lietuvis negali atsisakyti nuo Vilniaus darbo, nei vienas negali pasiteisinti, kad jis turi kitų reikalų, o Vilnium tesirūpina tie, kurie daugiau laiko turi. "Lietuvių tauta nėra didelė milijonais, skaičiumi, už tai kiekvienas lietuvių tautos narys turi dirbti įveikiant visai tautai naudingą darbą — kalbėti V. Uždavinį — nevalia nei vienam

nuo lietuvių tautos kamieno nutolti, nevalia užmiršti varge ir nelaimėje savo tikrą brolių. Kaip Lietuvos nepriklausomybė atstatyta visos lietuvių tautos ilgomis pastangomis, vieningomis kovomis, taip ir Vilniaus - Seinų kraštas bus atvaduotas tik bendromis visos lietuvių tautos jėgomis. Todėl tas jėgas reikia kaupti, kad tinkamai valandai išmušus galėtume pasiekti tai, kas lietuvių tautai šventai priklauso..."

Be V. Uždavinio ir kun. A. Baltutis kalbėjo dar L. Šimutis ir dr. A. G. Rakauskas.

Vilniaus vadavimo darbui paremti suaukota 30 dol. 29 ct. Kun. A. Baltutis paaugojo 5 dolerius. Po vieną dolerį auکوjo: Maiorienė, Žibraitė, Endrikenė, A. Rimdaitė, J. Mickeliūnas, P. Čižauskas, A. Jonaitienė, B. Nenartė, J. Svencickas, E. Karauskienė, S. Kall, O. Kirienė, S. Vilkišius, A. Jonašis, E. Vilkas, P. Šimas, V. Minelga, M. Šveikauskas, J. J. Juraška ir Ona Jusčius.

Toliau dr. A. Rakauskui vadovaujant įsteigtas V. S. skyrius, kurio valdybon išrinkti: pirmininku Pr. Čižauskas, sekret. M. Svencickaitė, kiti valdybos nariai — J. Mickeliūnas ir St. Cibulskis. Naujasis skyrius pirm. Pr. Čižauskas dėkojo už pasitikėjimą, žadėdamas negailėti jėgų Vilniaus darbui, kviesdamas narius su juo vieningai dirbti ir artėti su visa lietuvių tauta prie tų tikslų, anie kuriuos svečias V. Uždavinys plačiai kalbėjo.

O. Aleliūnienė.

WESTVILLE, ILL.

Sioje kolonijoje lietuviškas veikimas visai sumažėjo. Senesnieji lietuviai pavargo, o jaunesnieji lietuviškame veikime nenori pasirodyti.

Sio miesto mayoru yra lietuvis, pašto viršininkas lietuvis. Yra ir daugiau lietuvių valdžios vietose.

Čia gražiai gyvavo ir darbavosi LDS kuopa, LRKSA kuopa ir kitos dr. Jos, bet dabar mirę arba mirdęja.

Lietuvių bažnyčia nedidelė ir turi gražius altorius, bet apleista. Gyvavo čia ir Vyčių kuopa, bet dabar iš Vyčių virto klubas. Vyčių vardo nebeliko.

Nezalezninkas Vipartas tebesisukinėja, bet lietuviai pradeda susiprasti ir neberemti nezalezninkų veikimo. Taigi lietuviai baigia nusikratyti nezalezninkijos. Praeivis.

Taika ir karas, tai dvi priešingybės; bet taika, kuri nepagrįsta visuomenės širdyse artimo meilės dvasia — pavojingiausia karo kibirkštis.

J. Tauronis.

JULĖ STONYTĖ,

tai nauja iš Hudson, Mass. "Darbininko" kontestininkė, kuri pasižadėjo šiame vajuje uoliai pasidaruoti.

Julė yra gimusi ir augusi Hudson, Mass. Baigusi Sv. Mykolo pradžios mo-

kyklą ir akademią su pasižymėjimu — "High Honors". Ji yra šios mokyklos alumnė ir sodalietė. P-lė Julė mokytoja Sunday School ir uoliai prisideda prie lietuvių katalikų judėjimo. Ji yra A. L. R. K. Moterų Sąg-os 45 kp. pirmininkė ir tas pareigas eina jau trečiai metai. Jai pirmininkaujant ši kuopa labai pagyvėjo ir pasidarė viena veikliausių.

Vasario 7 d. prakalbose p-lė Julė įsirašė į LDS 56 kp. Prie šios kp. priklauso jos tėvelis; taipgi įsirašė jos mamytė ir sesutė.

P-lė J. Stonytė yra užsibriežusi būtinai suorganizuoti Lietuvos Vyčių kuopą ir sutraukti į ją visą Hudsono katalikišką jaunimą.

Žinios Iš Lietuvos

KAIP LIETUVOS MIESTAS - ŠIAULIAI BUVO PARDUOTI UŽ 800.000 AUKŠNŲ

Šiandien gana keistai atrodytų, jei kuris miestas būtų parduotas. Senovės XV — XVII amžiuje, toki reiškiniai nebuvo naujiena. Čia paduodamos kai kurios smulkmenos apie Šiaulių miesto pardavimą. Šiaulių miestas buvo užstatytas kunigaikščiui Jonui Sapiegai 1661 metais. Miestą užstatė Lietuvos Lenkijos karalius Jonas Kazimieras Vaza. Kadangi karalius negalėjo sumokėti paimtų pinigų, tai Šiaulių miestas teko Jonui Sapiegai.

Idomu, kokios aplinkybės vertė karalių parduoti Šiaulius? Kaip istorija byloja, Jonas Kazimieras Vaza savo jaunystėje nusidangino Ispanijon. Jis tuomet buvo labai karinagai nusiteikęs ir nekalbėdamas savo tėvo karaliaus Zigmanto III. Ispanijoje Jonas buvo suimtas, bet išsiliuosavo ir nuvyko Prancūzijon, kur jį Marselio mieste suėmė ir net 11 metų laikė kalėjime. Būsimasis Lietuvos - Lenkijos karalius buvo apkaltintas šnipinėjimu prancūzų teritorijoje. Jis vėliau norėjęs tapti ispanų laivyno vadu ir pulki prancūzų uostus. 1643 m. Jonas Kazimieras įstojo į jėzuitų ordiną, bet išgirdęs apie karą su turkais, 1645 metais greit pasiskubino namo. Po kelių metų Jonas Kazimieras buvo karūnuotas Lietuvos Lenkijos karalium.

Jis vedė karą su totoriais, turkais ir rusais. Be to, naujam karaliui teko kariauti ir viduj savo valstybės, nes kazokai dažnai darydavo sukilimus. Tuo pat laiku Jonas Kazimieras Vaza reikė pretenzių į Švedijos sostą, todėl švedų karalius Karolis Gustavas pasiuntė savo kariuomenę prieš Joną Kazimierą. Karui vesti reikalinga daug pinigų, o išdvas apytūstis, tad karalius sumanė pinigų pasiskolinti pas

kunigaikščius Radvilas arba Sapiegas. Pagaliau, prieita prie susitarimo užstatyti Šiaulių miestą.

Kunigaikščių Sapiegu buvo nepaprastai turtingų. Iš jų giminės net trys Sapiegai buvo vyriausi artillerijos viršininkai lietuvių kariuomenėje, 25 buvo vaivados, trys užėmė lietuvių kariuomenėje hetmanų vietas, du buvo kanceleriais Lietuvos kunigaikštijoje, trys Sapiegai buvo lietuvių kariuomenės maršalais ir du vyskupai. Sapiegai Lietuvos - Lenkijos žemėse turėjo daugybę dvarų ir šiaip visokio turto ir daug aukso. Žinoma, karaliui Kazimierui Vazai buvo labai reikalingi pinigai, tad jis sąlygų nežiūrėjo, bet tik gautų pinigų karui. 1659-1661 metų laikotarpyje jis galutinai susitarė su kunigaikščiu Jonu Sapiega dėl perlaidymo Šiaulių miesto ir karaliui priklausantių dvarų. Kada derybos buvo užbaigtos, kunigaikštis pasirašė su karalium sutartį ir sumokėjo Jonui Kazimierui Vazai 800.000 lenkiškų aukšnų. Tais laikais tai buvo labai didelė suma pinigų. Sutartis buvo padaryta šešeriems metams. Bet karas nesibaigė, švedai įžengė į Lietuvą, o Karalius Jonas Kazimieras pabėgo Silezijon. Faktinai Šiaulių miestas ir dvarai, priklausantieji karaliui, buvo iš pradžių užstatyti, bet Jonas Kazimieras, praėjus terminui, negalėjo gražinti paimtų pinigų, tad buvo priverstas Šiaulius parduoti.

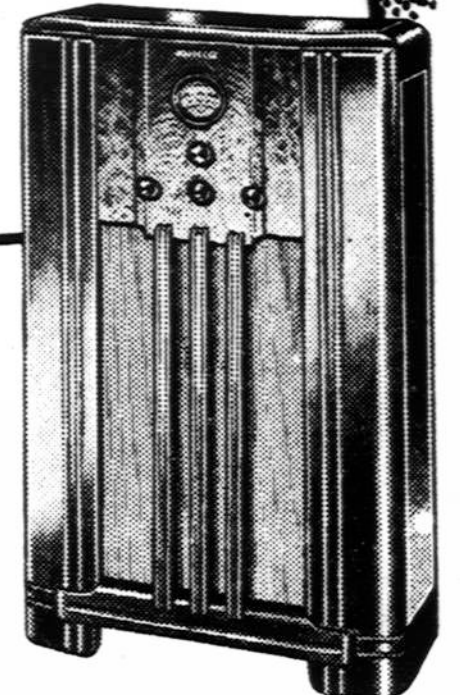
Dar tenka paminėti, kad karalius Jonas Kazimieras Vaza buvo vienas iš nelaimingiausių Lietuvos Lenkijos karalių. Jam viešpataujant, rusai užgrobė Smolenską, Černigovą, Ukrainą, o totoriai ir kazokai pietuose atplėšė valstybės dalį su 8.000.000 gyventojų, nes tuo laiku pats karalius buvo išbėgęs Silezijon. Mirė Jonas Kazimieras Vaza 1672 metais, bet Šiaulių miesto jis taip ir nepajėgė atgal atpirti. Su mirtimi karaliaus Jono Kazimiero Vazos pasibai-

FOR ONE WEEK ONLY!

EXTRA-LIBERAL
TRADE-IN ALLOWANCE
ON A NEW 1937

PHILCO

Here's your chance to own a new Philco... the World's Leading Radio... at a tremendous saving! For just one week we will give you an extra-liberal allowance for your present radio, plus special easy terms! Come in EARLY, choose the model you like best from our big selection, and SAVE MONEY!

PHILCO 60F — \$42.50

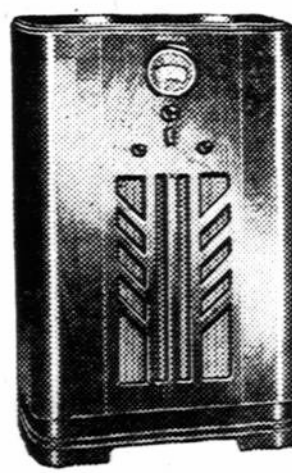
A big-value Console for American reception! 2 Tuning Ranges, Glowing Beam Station Finder, Wide-Vision Dial, 2-Point Tone Control, Automatic Volume Control, Electro-Dynamic Speaker and many other 1937 features. New satin-finish cabinet.

TERMS AS LOW AS \$1.00 DOWN

Choose from Many New 1937 Philcos \$20.00 up

PHILCO 650X* (below)
A universal favorite! Philco Foreign Tuning System, Spread-Band Dial, Inclined Sounding Board, Shadow Tuning and a host of other big features. Magnificent hand-rubbed cabinet. \$100.00 net. Less aerial...

PHILCO 620K* (above)
A stunning American and Foreign Console! Latest 1937 features, including Philco Foreign Tuning System, Color Dial, 3-Point Tone Control, etc. Hand-rubbed cabinet of new design. Less aerial... \$69.95

*Sold only with Philco High-Efficiency Aerial to insure greatest foreign reception.

Mainant Extra Nuolaida

Čionai yra didelis Philco Radių pasirinkimas, kurie yra geriausi pasaulyje radios. Tamstos dabar galite savo seną radio išmainyti ant naujo ir už seną gauti didelę nuolaidą. Nelauk nieko — ateik TUOJAU! Išsirink modelį tokį, kuris jums geriausiai patinka. Dabar Tamstos pirkdami sutaupysite daug pinigų!

Su šiais Philco Radios galite pagauti programas iš visur — viso pasaulio. Kas Philco įsigys, tas niekad nesigailės — bus visuomet patenkintas.

UNION ELECTRICAL SUPPLY Co. Inc.

92 High Street Boston, Mass.
Samuel Kaufman, Prezidentas ir Kasininkas
Telefonas LIBerty 2337

gė Vazų giminės viešpatavimas Lietuvos - Lenkijos soste.

VARNIAI

Nugriau Rusų Laikų Paminklą

Prie Varnių valsčiaus savivaldybės kiemelyje iš prieškarinių laikų tebestovi rusų caro Aleksandro II paminklas, pastatytas paminėti 50 m. sukakčiai nuo baudžiavos pailiosavimo. Paminklas išbuvo nelietas ir vokiečių okupacijos metu. Šiomis dienomis jis yra reikalingas remonto. Valsčiaus taryba nerasdama reikalo šį rusišką paminklą remontuoti, savo posėdyje nutarė jį atiduoti Žemaičių Muziejui "Alkai" Telšiuose.

Panašių paminklų prieš karą bene 1911 m. yra buvę pristatyta nemažas skaičius. Kai kurie tokie paminklai yra turėję lietuvišką užrašą, būtent: "Carui paliuosuotojui ant

ašminties penkiasdešimt metų jubiliejui paliuosavimo nuo dėkingų valstiečių". Visi kiti tokie paminklai jau seniai yra nugriauti ir tik šis venas buvo likęs Varniuose kaip istorinė liekana.

Paminklas bus atvežtas prie statomų muziejaus rūmų ir pastatytas atitinkamoje aplinkoje Telšiuose.

BRAUNINGU SPRENDĖ TĖVO PALIKIMĄ

Semeliškių valsč., Bajorų k. Mikalauskas mirdamas paliko trims sūnams, dukteriai ir žmonai 27 ha ūkį. Vienas sūnus, Šimas Mikalauskas kartą susiginėjo su kitu, Baliu Mikalausku, dėl arklio. Pirmasis arklių norėjo naudoti rąstams į stotį vežti, antrasis — pūdyti arti. Šimas pasikvietė du liudytojus ir jiems matant į brolių Balių iš brauningo palaido kėlis šūvius. Sunkiai

sužeistas Balys po kelių dienų mirė. Kauno apygardos teismas Simą Mikalauską nubaudė ketveriems metams sunkiųjų darbų kalėjimo.

Profesionalai, biznieri, pramoninkai, kurie skelbia "Darbininke" tikrai verti skaitytojų paramos. Visi skelbkitės "Darbininke".

WILLIAM J. CHISHOLM

GRABORIUS
"ARMENISKAS PATARNAVIMAS"
331 Smith St., PROVIDENCE, R. I.
Telephone:
Ofiso: Dexter 1952
Namų: PL 6286

EDW. V. WARABOW

(WRUBLIASKAS)
LIETUVIS GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS
1000 Washington St. NORWOOD, MASS.
TEL. Norwood 1503
Montello Office:
10 Intervale St. TEL. Brockton 2005

BATCHELDER WHITTEMORE

334 Mass. Ave., Roxbury.
Telef. HIGHLANDS 1920
SKYRIAI —
Cambridge — So. Boston.
Dorchester.

We Recommend and Guarantee
NEW ENGLAND COKE
THE FUEL FOR Modern HOMES

Daktaras Jonas Basanavičius

JO MIRTIES 10 METŲ
SUKAKTUVĖMS

Vasario mėn. 16 d. visa Lietuva ir viso pasaulio lietuviai iškilmingai mini lietuvių tautos atgijimo patriarcho daktaro Jono Basanavičiaus mirties 10 metų sukaktuves. Tą reikšmingą progą, reikalingą plačiau pažvelgti į daktaro Jono Basanavičiaus gyvenimą ir jo didelius darbus, kurie visi buvo skiriami Lietuvos nepriklausomybei iškovoti ir lietuvių tautai išvesti į laisvą ir laimingą gyvenimą. Tai buvo, galima sakyti, vienintelis tautos patriarcho gyvenimo tikslas, kurio jis visą laiką atkakliai siekė ir kurį jam pavyko įgyvendinti bei susilaukti nors dalinių savo darbų vaisių.

Jonas Basanavičius gimė 1851 m. lapkričio mėn. 23 d. Vilkaviškio apskr., Bartininkų valsč., Ožkabalių kaime. Graži ir poetiška Ožkabalių apylinkė, išmarginta piliakalnių, gausi senųjų žmonių padavimais, darė didelę įtaką būsimajam lietuvių tautos atgijimo tėvui.

Pirmuosius mokslus Jonas Basanavičius išėjo pas kaimo „daraktorius“, kurie anais laikais buvo madoje visoje Lietuvoje. Tačiau „daraktoriai“ mažąją teisėmą jaunąjį Joną. Tėvai, jį norėdami mokyti kunigu, leido į aukštesnius mokslus. Pirmiausia, jis įstojo į Lukšių pradedamąją mokyklą, o ją baigęs ir turėdamas jau 15 metų amžiaus įstojo į Marijampolės gimnaziją. Tais laikais aukštesnės mokyklose viešpatavo lenkiška dvasia bei įtaka. Mokiniai buvo stengiamasi suponuoti, kad jie skirti nuo savo kaimiečių tėvų ir brolių, pamažu nuo jų nutoltų ir išėjo mokslus gimtajam kraštui jokios naudos negalėtų duoti. Drauge į mokyklas skverbėsi jau stipri rusinimo srovė, kuri taip pat norėjo patraukti lietuvių mokinius ir ilgainiui juos surusinti. Bet Jonas Basanavičius visas svetas įtakas pajėgė atstumti ir jau gimnazijoje būdamas pasireiškė susipratęs lietuvių, gyvai besidominčių lietuvių kalba ir lietuviškąja literatūra. Tai rodo, kad ir toks pavyzdys: Jonui Basanavičiui esant šeštoje klasėje, paleidus Vėlykų atostogoms, iš vietos apylinkės susirinkusių gimnazistų būrelis pasamdė ratus ir per Vilkaviškį išvažiavo į Bartininkus. Pakelyje Jonas Basanavičius pasiūlė draugams padainuoti ir nieko nelaukdamas ėmė traukti: „Augin tėvas du sūnelius, du sūnelius; augindamas labai džiaugėsi, labai džiaugėsi... Nelauktu lietuviškų dainavimu labai pasipiktino drauge važiuojęs II klasės mokinys Vincas Kudirka, kuris, jau persunkęs lenkiška dvasia, Joną Basanavičių išvadino muziku.

Bet vėliau Vincas Kudirka visados sakydavo, kad šis įvykis buvo pirmasis akstinas, kuris jį paskatino daugiau galvoti apie lietuvių, stengtis suprasti jų siekimus, pažinti ir pamilti gimtąjį kraštą. Jonui Basanavičiui nemažos įtakos turėjo ir jo lietuviškąjį susipratimą dar labiau stiprino įvairūs istoriniai raštai, kuriuose buvo iškelta ir išaukštinta didingoji senosios Lietuvos praeities. Baigdamas gimnaziją, Jonas Basanavičius jau buvo tvirtas, sąmoningas ir susipratęs lietuvis patriotas ir tokiu dideliu patriotu jis pasiliko visą gyvenimą.

1873 m. rudenį Jonas Basanavičius pradėjo studijuoti Maskvos universitete. Iš pradžių jis studijavo istorijos — filologijos mokslus, bet vėliau paėmė mediciną, ją baigė ir daugelį metų vertėsi gydytojo praktika. Tais laikais Maskvos universitete lietuvių studentų buvo labai mažai, tačiau ir tie buvo lenku įtakoje. Jonas Basanavičius lietuvių studentus pradėjo jungti į vieną būrelį, bet jokios lietuviškos draugijos negalėjo įsteigti. Mokydamasis universitete, Jonas Basanavičius pasireiškė ir spaudoje, rimtai nagrinėdamas Lietuvos praeitį ir lietuvių tautosaką. 1879 m. Jonas Basanavičius baigė Maskvos universitetą ir tapęs gydytoju apsigyveno Bulgarijoje. Šioje svetingoje šalyje jis išgyveno 25 metus. Čia jisai parašė eilę mokslo veikalų iš medicinos srities, čia jis pradėjo rūpintis ir Lietuvos bei lietuvių tautos likimu. Pirmiausia jis pasidarė nuolatinis ir artimas Prūsų lietuvininkų laikraščio „Naujoje Keleivio“ ir „Lietuviškos Želtungos“ bendradarbiu. Dr. Jonas Basanavičius Bulgarijoje išgyveno ligi 1882 metų. Tais metais jis persikėlė į Čekoslovakijos sostinę Pragę, kuri, yra tampa susijusi su pirmojo lietuvių tautinio laikraščio „Aušros“ pasirodymu.

Laikraščio „Aušros“ steigimo mintis dr. J. Basanavičiui buvo kilusi dar 1881 metais. Jis tada pradėjo susirašinėti su A. Višteliausku ir J. Mikšu. Tačiau dėl daugybės kliūčių šis klausimas negalėjo būti greitai išspręstas. Pagaliau, 1882 m. pabaigoje, jau gyvendamas Prahoje, dr. J. Basanavičius galutinai nusprendė leisti „Aušrą“. Apie tai jis tuojau pranešė A. Višteliauskui ir J. Mikšui. Šie abu veikėjai jo nusistatymui karštai pritarė.

Pirmasis laikraščio klausimo punktą buvo medžiaga. Dr. J. Basanavičius jau turėjo šiek tiek prozos ir poezijos. Vieną kitą dalykėlį naujam laikraščiui buvo parašęs ir A. Višteliauskas bei kun. Narkevičius. Žodžiu, laikraščio medžiagos klausimas buvo maždaug išspręstas. Su administracija irgi nebuvo didelių kliūčių, nes Prūsų Lietuvoje, Ragainės miestelyje, gyvenęs J. Mikšas pasiėmė eiti administratoriaus pareigas. Netrukus pradžia atsirado ir pinigų. Juos sumetė J. Basanavičius, Šernius, A. Višteliauskas ir kiti.

Už tuos pinigus ir buvo pradėta spausdinti „Aušrą“. 1883 m. sausio mėn. 28 d. dr. J. Basanavičius parašė „Aušrai“ istorinę ir nepamirštamą prakalbą. Apie tai jis sako: „Prašęs ją ir skaitydamas žodžius, kaip aušrai auštant nyksta ant žemės nakties tamsybė, o kad taip jau prašvistų ir Lietuvos dvasia“, gaudžiai apsiverkiau ir iš akių byrančiomis ašaromis sušlapinau rankraštį. O toji prakalba — tai yra šaukimas į tautą, tai lietuvių tautos deklaracija, kuriai tuomet kiekvienas susipratęs lietuvis nė kiek neabejodamas būtų prisiekęs. Tai lietuvių tautos atgijimo testamentas. Jame rašoma: „Per ilgus tuos amžius, mūsų giminė buvo paniekinta ir prispaušta, jog už tiesą dyvitis reikia, kad tik per Viešpaties malonę ji iki šiolei dar gyva liko“.

Pirmasis „Aušros“ numeris Lietuvoje sukėlė tikrą dvasinę revoliuciją. Kai kurie susipratę lietuviai dr. J. Basanavičiui tiesiog rašė: „Ačiū, šimtą syk ačiū už žodžius, parašytus tokiu gražiu lietuvišku liežuviu, kokį skaityti ir sapne nesapnavo... Ačiū Viešpačiui, kad nusiėmė mūsų gyvenime regėtą „Aušro“ prabūdinimą iš miego arba letargiško sapno Lietuvos ir lietuvių: galime mirti, pamatę aušrą mūsų atgaivinimo, apie kurį mes tik dūmas dūmėjame...“ Pirmasis „Aušros“ numeris ir mūsų tautos himno autorių dr. Vincą Kudirką gražino lietuvių. Neatsilikio ir Lietuvos ūkininkai. Štai Raseinių apskrities ūkininkai bendrai nusuntė laišką dr. J. Basanavičiui, kuriame rašė, jog maldauna Viešpaties palaiminimo naujam darbui. Žodžiu, visur, kur tik buvo gauta „Aušra“, kilo džiaugsmas, gimė nauja dvasia, naujos idėjos, kurioms jau nebuvė lemta pražūti. Prasidėjo lietuvių tautos nauja gaidynė, jos istorija pakrypo daug šviesesnės pusės. To džiaugsmo sujudintas dr. J. Basanavičius buvo parašęs laišką net Rusijos vidaus Reikalų ministeriui

grafui Tolstojui, kurio prašė leisti lietuvišką laikraštį spausdinti Vilniuje, arba Kaune ir prašė leisti spausdinti knygas lotynų raidėmis. Žinoma, jį tai jokio atsakymo nebuvo gauta. 1883 m. pabaigoje „Aušrą“ pradėjo redaguoti dr. J. Šliupas. Tačiau Basanavičius ir toliau liko artimas šio laikraščio bendradarbiu 1884 metais jis vėl persikėlė į Bulgariją, kurioje dirbo kaip gydytojas, be to, tvarkė savo surinktas lietuvių liaudies dainas, įvairias pasakas, rinko ir rašė istorinius straipsnius apie Lietuvos ir lietuvių tautos praeitį. Prasidėjus rusų — japonų karui, dr. J. Basanavičius nudžiugo ir nekantriai ėmė sekti karo eigą, nes žinojo, kad jeigu rusai karą pralaimės, tuomet jų pavergtųjų tautų sunki politinė būklė turės nors kiek sušvelnėti. Karo laimei kryptant japonų pusėn dr. J. Basanavičius ėmė skubiai likviduoti savo turtą ir 1905 metų pavasarį išvyko į Lietuvą.

Pirmiausia dr. J. Basanavičius nuvyko į Vilnių. Čia darbas jau virė visu smarkumu. Jį bematant įsitraukė ir tautos patriarchas. Per trumpą laiką jis tapo viešojo Vilniaus lietuvių gyvenimo svarbiausiu asmuo. Šio tautinio subruzdimo metu dr. J. Basanavičius, pasitaręs su kitais veikėjais, nutarė Vilniuje sušaukti visos Lietuvos atstovų suvažiavimą, kuris aptartų vispasišką lietuvių tautos padėtį. 1905 m. lapkričio mėn. 1 d. „Vilniaus Žinių“ redakcijoje įvyko lietuvių veikėjų susirinkimas, kuriame buvo nutarta išleisti atsišaukimą į tautą. Bet dr. J. Basanavičiui pasirodė, kad tokio suvažiavimo būtų dar per mažai. Jis žinojo, kad norint lietuvių tautos subrendimui priduoti kuo didesnės reikšmės, reikia viešai tarti žodį lietuvių tautos likimo klausimu ir tarti taip, kad platus pasaulis sužinotų apie lietuvių tautą, kad ji

dar yra gyva, kultūringa ir nori laisvai gyventi. Tuo tikslu jis, drauge su kitais lietuviais, parašė Rusijos vyriausybei memorandumą, kuriame buvo reikalaujama Lietuvai pilnos kultūrinės ir politinės autonomijos. Rusijos vyriausybė pavergtųjų kraštų reikalavimui nusiėdo. Lietuvoje buvo panaikinta spaudos cenzūra, ir gražinta 40 metų uždrausta spauda. Rusijoje visuotinė suirutė pasinaudojus, 1905 metų gruodžio mėn. 4—5 d. Vilniuje buvo sušauktas Didysis Seimas, kuriame dalyvavo apie 2.000 lietuvių atstovų. Dr. J. Basanavičius buvo išrinktas Didžiojo Vilniaus Seimo pirmininku. Šis seimas tolimesniame Lietuvos tautiniame, kultūriname ir politiniame gyvenime turėjo didžiosios reikšmės, nes nuo to laiko prasidėjo naujas Lietuvos politinio gyvenimo laikotarpis, turintis daugiau viešumo ir drąsos.

1907 m. dr. J. Basanavičius įsteigia pagarsėjusią Vilniaus lietuvių Mokslo Draugiją, kuri turėjo ir turi didelės reikšmės Lietuvos mokslui. Šioje draugijoje visą laiką spietėsi visų pažiūrų lietuvių veikėjai ir mokslininkai. Draugija dar ir dabar veikia Vilniuje, turi didžiulę biblioteką ir didelį rankraščių, lietuvių liaudies dainų, patarlių, pasakų ir senienų bei kitokios tautosakinės ir istorinės medžiagos rinkinį. Dr. J. Basanavičius visą laiką buvo šios draugijos pirmininku ir jos bibliotekoje praleido nemažai laiko, studijuodamas ir tvarkydamas lietuvių tautosaką ir istorinę medžiagą. Tačiau šiai draugijai reikėjo tinkamų patalpų. Dr. J. Basanavičius jau senai buvo sumanęs Vilniuje pasistatyti Tautos Namus. Tačiau tam sumanymui įgyvendinti trūko lėšų. 1913 metais lietuvių Mokslo Draugijos susirinkime buvo nutarta dr. J. Basanavičių siųsti į Jungtines Amerikos Valstybes, kad tenai lietuvių kolonijose parinktų aukų Tautos namų statybai. Jis, drauge su Martynu Yču, Tautos Namų reikalais važinėjo po Amerikos lietuvių kolonijas ir surinko nemažą sumą pinigų.

Grįžęs iš Amerikos dr. J. Basanavičius vėl pasinėrė lietuvių darbe. Netrukus kilo ir Didysis karas. Jo pradžioje tautos patriarchas buvo sunkiai susirgęs ir kurį laiką gydėsi Vokietijoje. Bet 1914 (Tąsa 8 pusl.)

“Patyrimo Balsas”...

žmogus su milijono dolerių gerkle griežtai laikosi lengvo užsirūkymo

“Mano balsas yra mano karjera. Jis yra iškvepęs daugiau, kaip penkiems milijonams žmonių pasipasakoti man savo asmenes problemas. Per 25 metus, pradžioje ant paskaitų estrados, ir po to per radio del savo gerklės niekad nesusižeidęs nei vieno pasirodymo. Aš esu pastovus rūkytojas, ir kadangi mano gerklė ir mano balsas yra nepamainomais mano karjerai, tad aš griežtai laikau lengvo užsirūkymo. Luckies aš at randu lengvą užsirūkymą ir kartu puikiu tabaku pasitenkinimą... ir štai kodėl Lucky Strikes buvo mano pasirinkimu per 14 metų.”

“The Voice of Experience.”

MILIJONŲ RADIO
KLAUSYTOJŲ DRAUGAS IR PATARĖJAS

PUIKIAUSIAS TABAKAS—
“DERLIAUS GRIETINĖ”

Lengvas Užsirūkymas

“It’s Toasted”—Jūsų Gerklės Apsauga

PRIEŠ KNITĖJIMUS—PRIEŠ KOSULĮ

Copyright 1937, The American Tobacco Company

“Šykštuolis” ir “Našlaitis”

Marianopolio Kolegijos Studentų vaidinimas šiais metais susideda iš dviejų dalių: dramos — “NASLAITIS” ir komedijos “ŠYKŠTUOLIS”.

Vaidinimas prieš Vėlykas įvyksta šiose vietose: Providence, R. I. — Vasario-Febr. 21 d. 7:30 v. vak. Waterbury, Conn. — Vasario-Febr. 28, 7:30 v. vak. Hartford, Conn. — Kovo-March 7, 7:30 val. vak. Norwood, Mass. — Kovo-March 14, 3 val. po pietų. Brockton, Mass. — Kovo-March 14, 7:30 val. vak.

N. B. — Vėliau bus pagarsinta tolymesnė vaidinimų eiga.

Žinios Iš Lietuvos

MIRĖ MILIAUSKAS-
MIGLOVARAS

Sausio 20 d., Šiauliuose, Lietuvoje mirė Juozapas Miliauskas - Miglovaras, gimęs 1845 m., kovo 24 d., Raseinių apskrityje, Vainuto par., Gainės kaime, seniausias aušrininkas Juozapas Miliauskas yra dalyvavęs 1863 m. sukilime prieš rusų valdžią. Kiek laiko slapstėsi nuo rusų, bet vėliau pats pasidavė ir buvo suimtas ir pasodintas į kalėjimą, kur Raseinių kalėjime išbuvo tris savaites ir tris Kaune. Rusai išleido manifestą, kalbamus bus dovanoti tiems, kurie patys pasiduos, tai ir Miliauskas buvo paleistas iš kalėjimo.

Išėjęs iš kalėjimo jis mokytojavo dvaruose. 1872 m. nuvažiavo į Rygą ir įstojo policijos tarnybon. Rygoje suorganizavo Rygos giedorių "Aušros" draugą. Jis buvo vienas iš pirmųjų laikraščio "Aušra" leidėjų ir uoliausių platintojų. 1882 m. Tilžėje išleido savo eilių rinkinį: Juozapas Miglovara, Rasztai Ivaives Eilas. Pirmas plunksntas. Tilžiej 1884. Vėliau jis išleido daugiau savo raštų. Prirašęs eilių turi labai daug. Visą savo gyvenimą dirbo tautybei ir katalikybei. Buvo giliai tikintis žmogus.

Palaidotas sausio 23 d. iš Sv. Petro ir Povilo bažnyčios. Kan. Sarapas apie velionį pasakė pamokslą. Laidotuviuose dalyvavo Šiaulių mokytojų seminarijos ir berniukų gimnazijos auklėtiniai, nedidelis visuomenės ir velionies pažįstamų būrelis. Ant karsito buvo uždėtas tik vienas vainikas. Taip buvo palaidotas seniausias aušrininkas — lietuvių kovotojas.

RADIO MĖGĖJAI STEIGS SAVO DRAUGIJĄ

Kaunas — Šiuo metu Lietuvoje yra apie 18 radio mėgėjų, kurių didesnę dalį gyvena Kaune. Lietuvos radio mėgėjai nori steigti radio mėgėjų draugiją. Iki šiol nesant radio mėgėjų organizacijos, ypač mūsų radio mėgėjams sunku palaikyti glaudžius ryšius ir pasidalyti savo radio mėgėjiškais patyrimais su kitų kraštų radio mėgėjų draugijomis, kurios jau kelis kartus atskiriems mūsų radio mėgėjams yra pareiškusios glaudesnio bendradarbiavimo pageidavimą.

KĖDAINIUOSE SULAIKYTA NETIKRŲ PINIGŲ PLATINTOJA

Kėdainiuose vakarais į krautuves atėdavo koks nors pirkti nepažįstama moteris ir mokėdavo monetomis po vieną litą. Kitą dieną prekybininkai pastebėdavo, kad jie yra priėmę netikrų pinigų. Vieną

vakarą krautuvinė, gavusi iš nepažįstamos moters netikrą pinigą, norėjo moterį sulaikyti, bet ta pabėgo. Policija ją sulaukė. Tai yra Elena Balandienė. Ji uždaryta kalėjime.

POGUŽINSKAS NUTEISTAS SUSAUDYTI

Sausio 19 d. Panevėžio apyg. teismas svarstė žydų Foigelių šeimos Smilgiuose išduotojo Br. Poguzinsko bylą. Į teismo salę žmonėms buvo įleidžiami tik su bilietais, tačiau byla buvo toks didelis susidomėjimas, kad minia užtvėnkė Respublikos g-vę, kurioje yra apygardos teismo rūmai, ir minia turėjo išsklaidyti policiją. Taip pat daug žmonių susirinko ir prie Panevėžio kalėjimo, nes norėjo arčiau pamatyti baisų žudiką. Į teismo salę gelež. pančiais surinkintą Poguzinską atvarė 4 kal. sargai. Teismo posėdžiui pirmininkavo p. Černinskis, kaltino prok. Vojedovskis, o Poguzinską gynė advok. Milčius. Iš liudininkų buvo svarbiausi Poguzinsko žmona, kuri papasakojo, kad jos vyras buvęs nesugyvenamas, nekalbus, dažnai pykdavęs, Smilgių nuov. virš. Mikalajūnas ir Panevėžio kriminalinės ved. B. Zabarauskas, kurie parodė, kad Poguzinskas slapstėsi ir tiksliai, kai polic. aiškiai parodė, kad viską žinanti, jis prisipažinęs. Pats Poguzinskas teisme aiškinosi, kad padaręs nusikaltimą būdamas girtas, tokios minties, girdi, anksčiau neturėjęs, prašėsi pasigailėti. Teismas po dviejų valandų tarimosi paskelbė rezoliuciją, kad Br. Poguzinskas nubaudžiamas mirties bausme. Sprendimą išgirdęs, Poguzinskas sukniubo, paskui atsisto. Sargai jį nuvedė į kalėjimą.

Kadangi po apyg. teismo sprendimo dar galima apeliuoti aukščiau, tai ir Br. Poguzinskas duosiąs apeliac. skundą Kauno Apeliaciniam Rūmams.

Į Panevėžį buvo atvykę daug Smilgių gyventojų, kurie atrodo labai įsibauiminę. Papasakojo, kad ūkininkai ir miestelio gyventojai dabar turi pasisamdę panaktinius, tik Smilgių miestelis neturi panaktinio, nes niekas nediršta dabar tokią vietą užimti, visi bijosi.

MIRĖ MIEŽIŠKIŲ KLEBONAS

Sausio 16 d. mirė kan. Petras Strielčiūnas, Miežiškių klebonas. Sirgo plaučių uždegimu, mirė Miežiškiuose.

Išventintas į kunigus dirbo vikaru išsųk Seduvoje, paskum Čekiškėje, Arioalaj. 1913 m. buvo paskirtas Čekiškės klebonu, 1924 m. Rusetų klebonu ir

Žemiausia Operavimo Kaina Laimi

Galit Pirkti nuo \$111.⁵⁰ ir Aukščiau

LOW COST OPERATION WINS

ORDER FOR
16,697 Refrigerators
FROM U.S. GOVERNMENT

WESTINGHOUSE GETS THE LARGEST SINGLE ORDER EVER PLACED FOR REFRIGERATORS

Bids are based on first cost plus use of current for 10 years

PUBLIC WORKS ADMINISTRATION HOUSING DIVISION
BUY WESTINGHOUSE REFRIGERATORS TO MEET RIGID ECONOMY REQUIREMENTS IN LOW-RENT HOUSING

To provide modern, safe food-keeping facilities at lowest cost in 34 low-rent housing projects in 26 cities, the Housing Division of the U. S. Public Works Administration late in 1936 called for sealed bids from leading refrigerator manufacturers. Bids were based on initial price added to cost of electricity for ten years. Westinghouse won... though four other manufacturers quoted lower unit prices. Low current consumption made possible by Westinghouse features, convinced Government buyers that on a 10-year basis it costs less to own a Westinghouse.

Be sure to see the new
WESTINGHOUSE
Kitchen-proved Refrigerator

BETTER FOOD PROTECTION — demonstrated by tests on milk, meat and leftovers... GREATER CONVENIENCE — shown by savings in time, trouble, and money... FULL POWER — safe temperatures, even in tropics, with medium running less than half time... FASTER FREEZING — ice cubes in 70 minutes or less, certified... GREATER ECONOMY — Meter tests show that current costs only slightly more per day than a postage stamp, even on hottest days.

IT'S
Kitchen-proved
World-wide kitchen proof 623 certified scientific tests, in 89 home proving kitchens, confirm spectacular laboratory records of performance.

Every house needs
Westinghouse

Įsigyk Westinghouse

Pirm negu pirksti elektrikinį šaldytuvą, ateik pas mus ir pažiūrėk Westinghouse, kuris savo išvaizda, ekonomiskumu, parankumu ir kitokiais atžvilgiais pralenkia kitus šaldytuvus. Šiandien pas mus galite gauti puikų šaldytuvą nuo \$111.50 ir aukščiau.

Elektrikinis šaldytuvas maistui duoda pilniausią apsaugą nuo sugedimo — tas reiškia sutaupymą. Taigi, įsigyk Westinghouse elektrikinį šaldytuvą, kuriuo būsite pilniausiai patenkintas ir džiaugsiesi.

UNION ELECTRICAL SUPPLY Co. Inc.

92 HIGH STREET
SAMUEL KAUFMAN,

BOSTON, MASS.
PREZIDENTAS IR KASININKAS
Telefonas LIBerty 2337

dekanu, 1928 m. Panevėžio kapit. kanauninku, 1934 m. Miežiškių klebonu. Parasė Dusėtų bažnyčios ir parapijos istoriją.

OBELIAI

Seniausias Apylinkėje žmogus
Obeliuose gyvena senutė Ona Stočkienė 109 metų.

22 BAŽNYČIŲ SUKAKTUVĖS LIETUVOJE

Pagal greitomis padarytus apskaičiavimus šiemet 22 Lietuvos parapijos minės savo sukaktuves. Ukmergės ir Tauragnų para-

pijoms sukanka net 550 metų, Tirkšlių parapijai 325 metai, Skirsnemunės — 300, Vosyliškio — 225, Lauksodžio, Pakalnių ir Žaiginio — 175, Imbrado, Kupreliškių, Lauko — Sodas, Paberžės, Sartininkų ir Viešintos — 150 metų, Gudžiūnų bažn. — 125 m., Siesikų ir Ukmergės bažn. 100 m., Smilgių bažn. 75 m., Papilės bažn. — 50 m., Akmenės, Bagotosios, Beibelio ir Vaičiūčių bažnyčioms tik 25 metai.

GRISKABUDY SUDEGĖ 18 KARVIŲ

Iš sausio mėn. 20 d. į 21

dieną naktį Mickų km. gyv. Ružo sudegė kluonas ir tvartai. Kluone sudegė pašaras, o tvarte 18 karvių ir 10 bekonių. Žmonės sako, kad padegimas. Įvykis stropiai tiriamas.

ARIOGALA

Per mėnesį 4 padegimai
Išblėsus žmonių sąžinei, paskutiniu laiku labai įėjo į madą žiauri priemonė suvesti asmenines sąskaitas padegimo būdu.

Toji epidemija turi tendencijos plėstis. Vien Arioalaj valstijoje tik per vieną mėnesį jau įvyko keturi padegimai. Paskutinis

Daktaras Jonas Basanavičius

Pradžią 7-tame puslapyje rinko ir tvarkė tautosakinę bei istorinę medžiagą. Bet greta to, jis domėjosi visais atgijusios Lietuvos gyvenimo reikalais, dalyvavo visuose svarbesniuose susirinkimuose. Lenkams pagrobus Vilniaus kraštą, dr. J. Basanavičius ir toliau paliko gyventi sostinėje Vilniuje. Jo asmuo jungė visus pavergtuosius lietuvius, jo asmens nedrįso paliesti ir okupantai lenkai. 1927 m. vasario mėn. 16 d., kai visa Lietuva ir Vilniaus lietuviai iškilmingai minėjo Nepriklausomosios Lietuvos devynių metų sukaktuves, dr. J. Basanavičius ramiai atsiskyrė su šiuo pasauliu. Palaidotas Vilniuje, Rasų kapuose.

Iš šios trumpos apžvalgos matome, kad dr. J. Basanavičius buvo didelis lietuvis, didelis veikėjas, pirmas viešai ir drąsiai prabylęs į lietuvių tautą ir ją raginęs bei vedęs į nepriklausomą gyvenimą.

Drauge jis buvo didelis mokslininkas, žymus Lietuvos praeities tyrinėtojas. Dėl to jis buvo išrinktas Lietuvos universiteto garbės profesorium ir teisingai visų vadinamas Lietuvių Tautos Patriarchu.

Baltimore, Md.

SV. JUOZAPAS ATMIN-TAS

Iš visų didžiųjų bažnyčios šventųjų, mūsų Katalikų žmonių mažiausiai nežinomas ir gal mažiausiai teatmenamas ar nebus tik šv. Juozapas? Neperdedant, mažai ką matysi bažnyčioj klupant prie šv. Juozapo altoriaus. Retai kada matysi gėles puošiant to šventojo stovylą. Katalikai daro novėnas prie Mažosios Gėlės, šv. Antano, šv. Ritos ir kitų šventųjų, bet kiek jų surasi, išskyrus vienuolius ir vienuoles, kurie darytų noveną į šv. Juozapą? Tačiau Katalikų Bažnyčia supranta ir įvertina kaip didis yra šv. Juozapas, kokią svarbią vietą jis užpildė žmonijos atpirkimo darbe. Vargiai kur rasi Katalikų bažnyčią, kurioj nebūtų ar tai altoriaus arba bent statulos pašvęstos šv. Juozapo garbei.

Mūsų bažnyčioj, dėka ponios Magdalenos Claytonienės - Kaluškienės rūpesčių ir meilės dėliai šv. Juozapo, pereitą savaitę buvo įrengtas gražus su 10 didelių lempų liktorius prie šv. Juozapo altoriaus.

Tamošaičių klijimo (sausio 13 d.) padegimas galėjo brangiai kaštuoti visam miesteliui, jei tik būtų buvęs didesnis vėjas.

GRĮŠ TEVAS VENCKUS

Gavėnios metu iš Belgijos į Kauną žada sugrįžti T. Venckus, S. J., kuris Lietuvos moksleiviams ves rekolėkcijas.

Ji tą liktorių mūsų bažnyčioj įtaisė, kaip ji pati pareiškė, su ta mintimi, kad "šv. Juozapas užtarti už josios Juozelį, ir kad kiti kurie atsilanko šv. Alfonso bažnyčion, pamatę tas žibančias lempas, liktų pasiskatinti šauktis šv. Juozapo pagalbos ir užtarimo". Be abėjos toks ponios Kaluškienės atminimas nebus be vaisiu. Artinantis kovo mėn. kurį Bažnyčia ypatingu būdu paskiria šv. Juozapo garbei, gal ir ne vienas bus paskatintas kreiptis į šv. Juozapą su savo įvairiais reikalais ir negalėmis.

Prieš-Užgavėninė Vakariene

Metinė Altoriaus ir Rožančiaus moterų paskutinė prieš Pelenė vakariene, sekmadienį, vasario 7 d., buvo gal sekmiausia pramoga mūsų parapijos salėj. Arti 500 dalyvavo. Prasidėjo 5 val. po pietų, ir svečiai nenustojo eiti iki 8 val. Valgiai buvo gardžiai mūsų šeiminių pagaminti ir jų užteko visiems. Mergaitės, kurios tarnavo žiūrėjo, kad visi būtų tinkamai aprūpinti. Kadangi bilietas buvo tik 50 centų, o visas maistas reikėjo pirkti, tai 150 dolerių pelnas liūdija didelį sumanumą ir pasišventimą iš mūsų gerųjų šeiminių pusės.

Telefonas: Plaza 1350.

JONAS GREBLIAUCKAS

Graborius ir Balsamutojas
423 S. Paca Street
BALTIMORE, MD.